

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org).

This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită.

Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

Ăl bukea le Apostolenghe

O Isus phenel kă del le apostolen o Duho Sfînto

1 Teofil, andă muro lil o angluno ramosardem anda sea so începosailos te kerel hai te sikavel o Isus, ² gi ando ghes kana sas vazdino ko ceri. Gi kai te avel vazdino ko ceri, prin o Duho Sfînto dineas porunci le apostolen kai alosardeasas len ³ hai savenghe sikadilos giuvindo pala leski suferința. O Isus sikadeas kă trail le apostolenghe butioar, andă but feluri, timpo saranda ghesengo, hai dinea lenghe дума anda o thagarimos le Devlesko.

⁴ Ăk data kana sas lența, o Isus phendea lenghe:

— Na telearen anda o Ierusalimo! Ajukearen te kerdeol o phenimos le Dadesko anda savo așunden les mandar! ⁵ Kăci o Ioan bolelas le manușan paiesa, dar tume, na pala but ghes, va avena bolde le Duhosa Sfînto.

O Isus si vazdino ko ceri

⁶ Kana ăl apostolea sas andăk than, pușle les:

— Raia, ando timpo kadava va lesa parpale o thagarimos le Israelosko katar ăl romaia?

⁷ Ov phendea lenghe:

— Nai tumari treaba te gianen o ghes hai o ciaso saven o Dad hotărîsardea len prin pi autoritatea.

⁸ Dar va primina zuralimos kana va avela o Duho Sfînto pă tumende, hai atunci va phenena o ciacimos anda mande ando Ierusalimo, andă saorî Iudeea, and-e Samaria hai gi kăł riga le phuiake.

⁹ Păce so phendeas kadal bukea, ando timpo so on dikhenas pă leste, sas vazdino hai ăk noro lilea les angla lenghe iakha. ¹⁰ Hai ando timpo so on dikhenas po ceri kana ov telearelas, ita kă sikadiles lenghe dui muș hureade andă parnimaste ¹¹ hai phendes:

— Manuș andai Galileea, soste beșen hai dikhen po ceri? Kadav Isus, savo sas lilo ko ceri anda tumaro mașkar, sa kadea va rila pes sar dikhlen les giandos ko ceri.

O Matia alome ando than le Iudasko

¹² Atunci on risailes ando Ierusalimo poa plai le Măslinengo, kai si pașa o Ierusalimo, kam ăk kilometro.

¹³ Kana aresles, gheles and-e hodaia opral kai beșenas. Hai sas: o Petre, o Ioan, o Iakov hai o Andrei, o Filip hai o Toma, o Bartolomeu hai o Matei, o Iakov le Alfeosko, o Simon o Patrioto hai o Iuda le Iakovosko. ¹⁴ Sea kadala ăk ileasa rughinas pes saoro timpo,

le giuvleanța, le Mariasa, e dei le Isusoski, hai leske phralența.

¹⁵ Andăl ghesa kodola, o Petre uștilos andă pîrnende ando mașkar le phralengo. Othe sas kidine kam âk șâl hai biș manuș. Hai phendeas:

— ¹⁶ Phralale, trăbulas te kerdeol e Skriptura phendi katar o Duho Sfînto mai anglal prin o mui le Davidosko, anda o Iuda, savo îngheardeas kolen kai astardes le Isusos. ¹⁷ Sas iekh amarestar hai dinea pes leske âk rig amența andă buki kadaia le Devleski.

¹⁸ (O manuș kadava kindeas âk kotor than le lovența kai lilea len andai buki e nasul kai kerdea lan, pelos le mosa tele, pharîlos andă dui poa mașkar, hai ciordineailes saoră pora leske. ¹⁹ E buki kadaia areslis pringiandi katar saoră manuș anda o Ierusalimo, kadea kă le thaneske kodoleske ciutes lesko anav andă lenghi cib: Akeldama, aver felo phendo: O Than le Ratesko.) ²⁰ O Petre phendeas:

— Kă ando lil le Salmengo si ramome:

«Lesko kher te aciol mulano,
konik ta na beșel andă leste»^a

hai

«Leski buki te lel lan aver».^b

²¹ Deci trăbul te alos iekh andal murș save sas amența saoro timpo kadava, kabor o Rai o Isus sas mașkar amende, ²² dă kana sas boldo katar o Ioan, gi ando ghes kana sas lilo mașkar amende. Âk manuș kada-lestar trăbul te ajutil amen te phenas avrenghe kă i ov dikhleas kă o Isus înviosardeas.

²³ Hai andes dui anglal: le Iosifos, saveske phene-nas Barsaba, pringiando i le anavesa Iustus, hai le Matias. ²⁴ Pala kodoia rughisailes:

— Raia, tu pringianes âl ile saorănghe, sikav amen-ghe saves andal dui kadala alosardean les ²⁵ te slujil sar apostolo ando than le Iudasko. Kă ov mukleas pi slujirea hai ghelos ko than kai sas anda leste!

²⁶ Dines le zalosa, hai o zalo pelos po Matia, hai ov sas alome apostolo kolavrența deșuiekh.

O avimos le Duhosko Sfînto

2 Kana avilos o ghes le Peiindango,^{*} âl ucenicea sas kidine sea andăk than. ² Andak data, avilos anda o ceri âk vuieto sar âk vîjimos bravaleako zurali hai pherdeas saoro kher kai beșenas on. ³ Atunci dikhles daiicii sar niște ciba iagake save pharadiles

hai ciute pes po iekh pă fiosavo anda lende. ⁴ Hai sea pherdiles Duho Sfînto hai începosailles te den дума andă aver ciba, pala sar delas len o Duho zuralimos te den дума.

⁵ Atunci arakhadonas ando Ierusalimo evreea, murș save iubisardes le Devles, anda saoră poporea kai si pe phuv. ⁶ Kana așundineailos o mui le ucenicego, saoră manuș kidineailes hai aciles înkremenime, kă fiosavo așunelas kă denas дума andă leski cib. ⁷ Hai sea mirinas pes, minuninas pes hai phene-nas iekh avreske:

— Dikh, sea kadala kai den дума, nai andai Galileea? ⁸ Atunci sar așunas kă den дума fiosaveske andă amari cib, andă savi kerdineaileam? ⁹ Mașkar amende si parți, mezi hai elamiți hai manuș andai Mesopotamia, Iudeea hai Kapadocia, anda o Pont hai Asia, ¹⁰ andai Frigiia hai Pamfilia, anda o Egipto hai andal riga le Libiake pașai Cirena, si kathe oaspeți andai Roma, ¹¹ evreea hai aver kai nakhles ke religia le evreenghi, hai manuș andai Kreta hai Arabia. Hai ku sea așunas kă den дума andă amare ciba anda bukea minunime le Devleske!

¹² Sea mirinas pes, ni gianenas so te pakean hai phenenas iekh avreske:

— So daștil te hakeardeol kadaia?

¹³ Dar aver marenas peske joko hai phenenas:

— Si mate!

O Petre del дума kai si kidine manușănghe

¹⁴ Atunci o Petre uștilos andă pîrnende, kolența âl deșuiekh, hai mosa zuralo phendea lenghe:

— Phralale evreea, hai tume sea kai beșen ando Ierusalimo, te gianen kadai buki hai așunen mîră vorbe! ¹⁵ Ăl manuș kadala nai mate, sar pakean tume, kă si numa înea detehara! ¹⁶ Ni, sea so dikhen akanak si âl bukea anda save ramosardeas o prooroko Ioel:

¹⁷ «O Del phenel: Andăl ghesa âl palune
va ciorava anda muro Duho pă orso manuș:
tumare ciave hai tumare ceia va proorocina,
tumare tărnen va avela len dikhimata,
hai tumare phuren va avela len sune!

¹⁸ Da, kear pă mîră robi hai pă mîră roabe
va ciorava anda muro Duho andăl ghesa kodola,

^{*}**2:1** O ghes le Peiindango sas o ghes kana âl evreea sărbătorinas o kidimos le ghivesko, dikh o Levitiko 23:15-16 hai o Deuteronomo 16:9-11. Sas peiinda ghesa mai pala o ghes o baro le Nakhimasko hai sas iekh andal bare ghesa andă save âl evreea gianas ko Ierusalimo.

^a**1:20** Salmi 69:25 ^b**1:20** Salmi 109:8

hai va proorocina.

¹⁹ Va kerava minuni opre ando ceri
hai semnea tele pe phuv,
rat, iag hai noro thuvesko.

²⁰ O kham va avela parubdo ando întuneariko,
hai o cionot va kerdeola sar o rat.
Pala kodoia va avela o ghes le Raiesko,
baro hai pherdo slava.

²¹ Atunci orkon va dela mui
o anav le Raiesko te ajutil les,
* va avela hastrame.»^c

²² Phralale israeliṭea, aṣunen ăl vorbe kadala! O Isus
anda o Nazaret sas ăk manuṣ sikado katar o Del tu-
menghe kă avilos lestar, prin ăl fapte zurale, ăl mi-
nuni hai ăl semnea save kerdea len o Del prin les-
te andă tumaro maṣkar, pala sar miṣto gianen. ²³ Le
manuṣăs kadales, savo sas bikindo, sar sas o plano
le Devlesko hai sar giangleas mai anglal kă va ker-
deola pes, tume răstignisarden les hai mudarden les
prin o vast kolengo kai ni gianen e Kris le Devleski.

²⁴ Dar o Del înviosardea les nimicindos ăl dukha le
mulimaske, kă ni daṣtilas pes te avel înkeardo katar
o mulimos. ²⁵ Kă o David phenel anda leste:

«Dikhavas mereeo le Raies angla mande.
Anda kodoia kă ov si kă mîrî ciacii,
me ni va legăniva man.

²⁶ Kodolaske bukuril pes muro ilo hai mîrî cib
ghilabel,

hai muro trupo va traiila and-e nădejdea:

²⁷ kă ni va mukesa muro sufleto ando Kher le
Mulimasko

hai ni va mukesa ka keo sfînto te kerneol.

²⁸ Sikadean manghe o drom karing e viaṭa,
hai kă san maṇṭa, va desa man bukuria.»^d

²⁹ Phralale, daṣtiv te phenav tumenghe ciacimasa kă
amaro phuro o David mulos hai sas prahome. Lesko
than le prahomasko si andă amaro maṣkar gi ando
ghes dă aghes. ³⁰ Anda kodoia kă o David sas prooro-
ko hai gianelas kă o Del phendeasas leske soveleasa
kă va ciula iekhes anda leske ciave kai va avela pala
leste pă lesko skauno ³¹ hai dikhleas mai angle, ko-
dolaske dineas дума andai învierea le Kristososki:
nas muklo ando Kher le Mulengo, nici lesko trupo
ni kernilos. ³² Kadal Isusos o Del înviosardea les, hai
ame sea seam martorea kadal bukeako. ³³ Hai aka-
nak kă sas vazdino opre te beṣel ke ciacii le Devleski
hai primisardeas katar o Dad o Duho Sfînto savo sas

phendo kă va dela pes, ciordea les pă amende: ka-
daia si so dikhen hai aṣunen akanak. ³⁴ Ku sea kă o
David ni uṣtilos ando ceri, ov phenel:

«O Rai phendeas mîră Raieske:

Beṣ kă mîrî ciacii,

³⁵ gi kana va ciava ke duṣmaien
tala ke pîrne!»^e

³⁶ Kadea kă te gianel miṣto saoro kher le Israelosko
kă kadal Isusos, saves tume răstignisarden les, o Del
kerdea les Rai hai o Kristos!

³⁷ Kana aṣundes kadala, on sas dine dab ando ilo
hai phendes le Petreske hai kolavrenghe apostolea:
— Phralale, so te keras?

³⁸ O Petre phendea lenghe:

— Bolden tumen ko Del, hai fiosavo anda tumen-
de te avel boldo ando anav le Isus, kaṣte avel iertime
tumare bezeha! Hai va primina o Duho Sfînto sar da-
ro. ³⁹ Kăci e făgăduinṭa kadaia si anda tumende, an-
da tumare ciave hai anda sea kai si dur, saorăn saven
va dela mui o Rai, amaro Del.

⁴⁰ Hai bute avre vorbenṭa avertizilas len hai rughi-
las len:

— Hastran anda o maṣkar kadal manuṣăngo rimo-
me save train akanak!

⁴¹ Kadea kă save primisardes leske vorbe sas bolde,
hai ando ghes kodova ciute pes paṣa lende kam trin
mi manuṣ.

O phanglimos le phralengo

⁴² On kamenas but te sikeon katar ăl apostolea, te
aven len ăk phanglimos phralikano, te phaghen o
marno hai te rughin pes. ⁴³ Ăl apostolea kerenas but
minuni hai semnea, hai saorî lumea sas pherdi dar.

⁴⁴ Sea kai pakeanas sas andăk than, hai hulavenas
maṣkar peste sea so sas len. ⁴⁵ Bikinenas pe phuia
hai ăl bukea kai sas len, hai ăl love hulavenas len
maṣkar peste, pala sar trăbulas fiosaves. ⁴⁶ Andă fio-
savo ghes sea ăk gîndosa maladeonas ko Templo, hai
phaghenas o marno andă pe khera. Hai hanas andăk
than bukuriasa hai ilesa ujo. ⁴⁷ Lăudinas le Devles
hai sas po plako saoră poporosko. Hai o Rai bareare-
las o grupo kolenṭa kai sas mîntuiime andă fiosavo
ghes.

Ăk ologo sastearol

3 O Petre hai o Ioan gianas ko Templo ko ciaso le
rughimasko, kăl trin pala ăl deṣudui. ² Ăk ma-

*2:21

^c2:21 Ioel 2:28-32 ^d2:28 Salmi 16:8-11 ^e2:35 Salmi 110:1

nuș, ologo dă kana kerdilos, sas andino. Sas muklo andă fiosavo ghes pașai poarta le Temploski savi buciolas e Poarta Șukar, kaște manghel katar kola kai întrinas ando Templo. ³ Kadava manuș, kana dikhleas le Petres hai le Ioanos, kă kamen te întrin ando Templo, manglea lendar love. ⁴ O Petre hai o Ioano dikhles orta pă leste hai o Petre phendeas:

– Dikh pă amende!

⁵ O manuș vardisardeas pă lende, hai ajukearelas te primil daiicii lendar. ⁶ Atunci o Petre phendea leske:

– Rupo hai sumnakai nai man, dar dav tut so si man: ando anav le Isusosko Kristos anda o Nazareto, uști hai phir!

⁷ Hai astardea les katar o vast o ciacio hai vazdea les. Po than, leske pîrne hai leske glezne zurailes, ⁸ huklos andă pîrnende hai începosailos te phirel. Întrisailes andăk than lența ando Templo, phirelas, hutelas opre hai lăudilas le Devles. ⁹ Saoră manuș dikhle les sar phirelas hai lăudilas le Devles. ¹⁰ Prin gianenas les kă sas kova kai beșelas ke Poarta e Șukar le Temploski kaște manghel, uiminas pes hai minuninas pes anda soste kerdineailosas leske.

O Petre del дума le poporoske ando Templo

¹¹ Saoră manuș sas uimime, hai nașles lende ande Prisca le Solomonoski, kai o manuș înkeardolas pala o Petre hai pala o Ioan. ¹² Kana o Petre dikhleas e buki kadaia, phendeas le manușanghe:

– Phralale israelițea, soste mirin tumen katar e buki kadaia? Soste dikhen kadea pă amende parkă amare zuralimasa sau amare smerimasa kerdeam kadal manușas te phirel? ¹³ O Del le Avraamosko, le Isakosko hai le Iakovosko, o Del amare dadengo sikadeas kabor dă baro si lesko robo o Isus, saves tume bikinden les, hai ciuden tumen lestar kana sas angla o Pilat, kear kana ov sas hotărîme te del lesko drom. ¹⁴ Dar tume ciuden tumen katar o sfînto hai o ciacio hai manglen te del pes tumenghe ăk manuș kai mudarel. ¹⁵ Hai mudarden koles kai del viața, saves o Del înviosardea les andal mule hai ame seam martorea kadal bukeaki. ¹⁶ Andai kauza le pakeamaski ando anav le Isusosko, lesko anav sasteardeas le manușas kadales, saves dikhen les hai pringianen les. O pakeamos andă leste sasteardeas kadal manușas sar dikhen ku sea.

¹⁷ Hai akanak, phralale hai pheiale, gianav kă kerden kadal bukea bi te gianen so keren, sar kerdes i ăl mai bare tumare. ¹⁸ Dar o Del kerdeas kadea so phendeas mai anglal prin o mui saoră proorocengo, kă o Kristos va suferila. ¹⁹ Kadea kă muken tumen katar o bezeh hai bolden tumen ko Del, kaște khosen pes tumare bezeha, ²⁰ kaște avel katar o Rai timpuri hodinimaske, hai kaște del drom o Kristos savo sas alome mai anglal anda tumende: le Isusos. ²¹ Dar ov trăbul te aciolo ando ceri gi kana saoră bukea va avena pale kerde. Anda kadala dineas дума o Del prin o mui le sfîntengo leske proorocea bute timposa palal. ²² O Moise phendeas: «O Rai, tumaro Del, va dela tumen kear anda o mașkar tumare poporosko ăk prooroko sar mande. Te așunen lestar andă sea so va phenela tumenghe! ²³ Hai orsavo ni va kerela so phenel o prooroko kadava, va avela nimicime anda o poporo.»*

²⁴ Hai o Samuel hai saoră proorocea kai aviles pala leste, dines дума anda kadala ghesa. ²⁵ Tume sen ăl ciave le proorocenghe hai le phanglimaske savo kerdea les o Del amare dadența, kana phendeas le Avraamoske: «Saoră neamuri le phuiake si te aven binekuvintime andă ki sămînța.»^f ²⁶ Mai anglal tumenghe dineas o Del pe robos, le Isusos. Dinea les drom tumende te binekuvintil tumen, kerindos fiosaves anda tumende te muken tumen katar tumare nasulimata.

O Petre hai o Ioan angla ăl bare

4 Ando timpo so o Petre hai o Ioan denas дума le poporoske, aviles lende ăl rașaia, o kăpitano katar o Templo hai ăl sadukeea. ² On sas holeame andai kauza kă sikavenas le poporos hai vestinas kă andai kauza le Isusoski, ăl mule va înviona. ³ Ciutes o vast pă lende hai phandade len gi andă le duiengo ghes, kă pelisas e reat. ⁴ Dar but anda kola kai așundesas so phendeasas o Petre, pakeaies, hai o număro le manușango barilos kam kăl pangi mi.

⁵ Andă koaver ghes lenghe bare, ăl phure hai ăl sikaiitorea le Krisake kidineailles ando Ierusalimo. ⁶ Othe sas i o baro rașai o Ana hai o Kaiafa, o Ioan, o Alexandro hai sea kai țîrdenas pes anda o neamo le rașaiengo. ⁷ Ciutes le Petres hai le Ioanos ando mașkar hai începosailles te pucen len:

– So zuralimasa sau andă kasko anav kerden tume kadai buki?

***3:23** Deuteronomo 18:15, 18; Levitiko 23:29

^f**3:25** Geneza 22:18

⁸ Atunci o Petre pherdo Duho Sfînto, phendea lenghe:

— Ăl mai bare hai ăl phure le poporoske! ⁹ Aghes pucen amen anda ăk miştimos kerdo ăk manușăske nasfalo hai sar sas sasteardo? ¹⁰ Te gianen sea hai te gianel saoro poporo le Israelosko, kă o manuș kadava beșel angla tumende sastevesto prin o anav le Isusosko Kristus anda o Nazareto, saves tume răstignisarden les, dar saves o Del înviosardea les andal mule. ¹¹ O Isus si

«o bar, savo tume, ăl zidarea, ciuden les, dar savo areslos te avel o bar o mai lacio».⁸

¹² O Isus si korkoro kai daștil te hastravel le manușă, kăci nai tala o ceri aver anav dino le manușănghe anda savo trăbul te avas hastrame.

¹³ Kana dikhles kă o Petre ni daral hai nici o Ioano, hai kana dine pi seama kă si manuș bi sikaiimasko, manuș simpli, aciles uimime. Hai dine pi seama kă sas le Isusosa. ¹⁴ Dar, kă dikhenas pașa lende le manușă kai sas sasteardo, ni daștisailes te phenen khanci kontra. ¹⁵ Numa poruncisardea lenghe te înklen avri andai kris hai dine дума маșkar peste:

— ¹⁶ So te keras kadal manușănța? Kă saoră manuș anda o Ierusalimo gianen kă prin lende kerdilos ăk baro semno, hai ni daștis te phenas kă nai kadea. ¹⁷ Dar, ka e buki kadaia ta na așundeol mai dur mașkar ăl manuș, te daravas len ka dakanara angle ta na mai den дума kanikaske ando anav kadava!

¹⁸ Ăl bare dine len mui andră hai phende lenghe ta na mai den дума dă lok hai nici ta na mai sikaven ando anav le Isusosko. ¹⁹ Dar o Petre hai o Ioan dine len anglal:

— Krisonta tume korkoro: si mișto angla o Del te keras so tume phenen sau so phenel o Del? ²⁰ Kă ame ni daștis ta na das дума anda so dikhleam hai așundeam.

²¹ Păce pale încerkosarde te daraven len, mukle len te telearen, kă ni gianenas sar te pedepsin len, andai kauza le poporoski, kă sea lăudinas le Devles anda so kerdineailosas. ²² Kăci o manuș, savesa kerdilosas kadav semno sastearimasko, sas les mai but dă saranda bărș.

Ăl manuș kai pakean rughin pes hai na daran

²³ Păce dinea pes lengo drom, gheles kă pe amal hai phende lenghe sea so phendeasas lenghe ăl rașaia

ăl bare hai ăl phure. ²⁴ Kana așundes kadal bukea, rughisailes iagale andăk than karing o Del:

— Raia, tu kerdean o ceri, e phuv, e marea hai sea so si andă lende! ²⁵ Tu phendean prin o Duho Sfînto, prin o mui amare dadesko David, keo robo:

«Soste holeaon pes ăl neamuri,

hai keren ăl poporea planuri kai ni va kerdeona?

²⁶ Ăl thagara le phuiake pregătisailes marimaske, ăl bare unisailes

kontra le Raieski

hai kontra leske Kristososki.»^h

²⁷ Kă ciaces, o Irod hai o Ponțiu Pilat unisailes le neevreența hai le neamurența le Israeloske ando foro kadava, kontra ke roboske o sfînto, o Isus, saves makhlean les thagar, ²⁸ kaște keren so hotărîsardeasas keo vast hai ki voia. ²⁹ Hai akanak, Raia, așun sar daraven amen. De zuralimos ke roben te phenen keo kuvînto bi darako, ³⁰ ando timpo so sikaves keo zuralimos te sasteares le nasfalen hai te keres semnea hai minuni prin o anav ke robosko o sfînto, o Isus!

³¹ Hai păce rughisailes, izdraias o than kai sas kidine, sea pherdiles Duho Sfînto hai phenenas o kuvînto le Devlesko bi darako.

Kolen kai pakeaies sea sas len andăk than

³² Ăl but manuș kai pakeaiesas sas ăk ilo hai ăk sufleto. Nici iekh ni phenelas kă leske bukea si numa leske, hai sea sas len andăk than. ³³ Ăl apostolea bute zuralimasa phenenas saorănghe kă o Rai o Isus ciaces înviosardeas. Hai sas bari binekuvîntarea saoră. ³⁴ Kă nas nici iekh mașkar lende te înghearel lipsa daiiceski, kă kolen saven sas len phuia sau khera, bikinenas len, anenas ăl love ³⁵ hai ciunas len kăl pîrne le apostolenghe, hai ăl love sas hulade fiosa-veske pala sar sas les nevoia.

Ni daștis te hohaves le Duhos Sfînto

³⁶ Hai o Iosif, ăk levito anda o Cipro, saveske ăl apostolea phende leske Barnaba (savo hakeardol „kai zurearel tut”), ³⁷ bikindeas ăk ogoro kai sas les, andeas ăl love hai ciutea len kăl pîrne le apostolenghe.

5 Hai aver manuș, po anav Anania, andăk than pe romneasa le Safirasa, bikindeas ăk kotor phuv. ² Hai garadeas ăk rig andal love hai i leski romni giangleas. Pala kodoia îngheardeas so aciles hai ciutea len kăl pîrne le apostolenghe. ³ O Petre phendeas:

— Anania, soste pherdeas o Satana keo ilo kaște hohaves le Duhos Sfînto hai te înkeares ăk rig andal love le phuiake? ⁴ Anglal gi kai te bikines lan, e phuv nas kiri? Hai păce bikindean lan, ni daștisas te keres orso kamesas le lovența? Sostar avilo tuke ăk gîndo kadea dă nasul ando ilo? Na le manușan hohadean, hai le Devles.

⁵ Kana o Anania așundeas kadal vorbe, pelos tele hai mulos. Hai ăk dar bari lileas saorăn kai așunenas. ⁶ Ăl tărne uștiles, pakearde les, înkalade les avri hai prahosarde les.

⁷ Kam pala trin ciasuri avilis leski romni hai ni giangleas so kerdineailos. ⁸ O Petre phendea lake:

— Phen manghe, kadikitasa bikinden e phuv?

Hai e Safira phendeas:

— Da, kadikitasa.

⁹ Atunci o Petre phendea lake:

— Soste gîndisarden andăk than te ciun ke proba le Duhos Sfînto? Ita kă ăl pîrne kolenghe kai prahosardes ke romes si ko udar hai va lena tut i tut.

¹⁰ Ando momento kodova e Safira pelis kă leske pîrne hai mulis. Kana întrisailes ăl tărne, arakhle lan muli. Înkalade lan avri hai prahosarde lan pașa lako rom. ¹¹ Hai ăk dar bari lileas saoră khangherea hai kolavre manușan kai așundes kadal bukea.

Ăl minuni kerde katar ăl apostolea

¹² But semnea hai minuni sas kerde katar ăl apostolea mașkar o poporo. Hai sea kola kai pakeanas, maladonas andăk gîndo and-e bar le Temploski, and-e prispa le Solomonoski. ¹³ Kolavrenghe sas lenghe dar te lipin pes lendar, dar saoră manuș respektinas len. ¹⁴ Sa mai but manuș ciute pes pașa lende, murș hai giuvlea, kai pakeanas ando Rai. ¹⁵ Kadea kă kear andines ăl manuș pe nasfalen po drom hai ciunas len pă paturende hai pă tărgende, ka atunci kana nakhela o Petre, makar leski ucial te nakhel pa da iekh anda lende. ¹⁶ Hai but manuș gianas ko Ierusalimo i andal foruri pašal hai anenas le nasfalen hai kolen kinuiime katar ăl duhuri nasul, hai sea sas sastearde.

Ăl apostolea si krisome hai batjokorime

¹⁷ O baro rașai hai sea kola kai sas lesa, kola anda o grupo le sadukeengo, uștiles pherde holi. ¹⁸ Ciutes o vast păl apostolea hai ciute len ando phandaiimos le poporosko. ¹⁹ Dar ăk îngeru le Raiesko ando timpo le reakeako putardeas ăl udara le temnița, înkaladea len avri hai phendea lenghe:

— ²⁰ Gian ko Templo hai phenen le manușanghe sea anda kadai viața!

²¹ On așundes hai detehara andai reat întrisailes and-e bar le Temploski hai începosailles te sikaven le manușan.

Kana avilos o baro rașai hai kola kai sas lesa, kide e kris: saoră phuren le Israeloske. Pala kodoia dine drom and-e temnița te anen le apostolen. ²² Dar kana ăl gărzi aresles ko phandaiimos, ni arakhle len and-e temnița. Risailles hai phendes:

— ²³ E temnița arakhleam lan phandadi saoră grijasa, hai ăl paznicia beșindos kăl udara, dar kana putardeam, ni arakhleam kanikas andră.

²⁴ Kana așundes kadal vorbe, o kăpitano le gărzen-go katar o Templo hai ăl rașaia ăl bare ni giangles so te pakean hai pucenas pes: so daștila pes te kerdeol.

²⁵ Atunci dakoniva avilos hai phendea lenghe:

— Ita kă ăl manuș saven phandaden len si and-e bar le Temploski hai sikaven le manușan.

²⁶ Atunci o kăpitano katar o Templo teleardeas le gărzența hai andea len, dar na silasa, kă daranas ta na aven mudarde barănța katar ăl manuș.

²⁷ Păce ande len, ciute len angla ăl manuș le krisake. Hai o baro rașai pușlea len:

— ²⁸ Ni phendeam tumenghe ame zuralimasa ta na sikaven ando anav kadava? Hai dikh, tume pherden o Ierusalimo tumare sikaiimasa hai kamen te ciuden e doș pă amende anda o rat kodol manușăsko!

²⁹ O Petre hai kolaver apostolea dines anglal:

— Trăbul te așunas katar o Del, na katar ăl manuș.

³⁰ O Del amare dadengo înviosardeas le Isusos, saves tume mudarden les, atîrnîndos les pāk trușul. ³¹ Kadal Isusos, o Del vazdea les opre kă pi ciacii te avel Prințo hai Mîntuitori, ka o Israel te boldel pes ko Del, ka lenghe bezeha te aven iertime. ³² Ame seam martorea kadal bukeango, sa kadea si i o Duho Sfînto saves dinea les o Del kolenghe kai așunen lestar.

³³ Kana așundes kadaia, holeailes hai kamnes te mudaren len. ³⁴ Dar ăk fariseo po anav Gamaliel, ăk sikaiitori le Krisako le Moiseaski, respektime katar saoră manuș, uștilos andă pîrnende and-e kris hai mangleas te înkalaven len ăk țîra avri. ³⁵ Pala kodoia phendea lenghe:

— Phralale israelițea, len seama mișto so kamen te keren kadal manușănța! ³⁶ Kă na dămult uștilos o Tuda savo phenelas kă ov si dakoniva, hai kidineaile pala leste kam ștar șăla manuș. Ov sas mudardo, hai sea kola kai sas lesa sas risipime hai ni acilos khanci lendar. ³⁷ Pala leste avilos o Iuda andai Galileea, ando timpo so ăl romaia ghinenas le manușan, hai țîrdeas but manuș pala peste. Dar sas mudardo, hai sea kai sas lesa sas risipime. ³⁸ Kadea kă akanak phenav

tumenghe: beșen dur katar kadal manuș hai muken len and-e pacea! Kăci kana o plano kadava hai e buki kadaia si katar ăl manuș, va nimicila pes. ³⁹ Dar kana si katar o Del, ni va daștina te nimicin lan. Na kum-va te aresen te mardeon kontra le Devleski!

⁴⁰ On așundes lestar hai dine mui andră le apostolen. Ciutes te aven biciuiime, phende lenghe ta na mai den дума ando anav le Isusosko hai pala kodoia dine lengo drom.

⁴¹ Kadea kă on teleardes anglai kris bukuriasa kă dinea pes lenghe onoarea te aven batjokorime anda o anav le Isusosko. ⁴² Hai, andă fiosavo ghes, ko Templo hai andăl khera le manușanghe, ni oprinas pes te sikaven hai te phenen e vestea e lacii kă o Isus si o Kristos.

Iefta manuș si alome te ajutin le apostolen

6 Andăl ghesa kodola, kana o număro le ucenicengobareolas but, kola save denas дума grecisko rovenas pes kontra kolavrenghi, kai denas дума evreisko, kă lenghe phivleanghe ni delas pes andă fiosavo ghes lenghi rig le ajutoreski. ² Atunci ăl deșdui kides saoră ucenicen hai phendes:

— Nai mișto ka ame te mukas o kuvînto le Devlesko kaște slujis kăl sini. ³ Anda kodoia, phralale hai pheiale, alon mașkar tumende iefta muș, dine дума dă mișto, pherde Duho Sfînto hai goghi, saven va ciasa len and-e slujba kadaia. ⁴ Hai ame va beșasa mai but and-e rugăciunea hai and-e slujirea le Kuvîntoski.

⁵ Kadal vorbe placiuias saoră adunarea. Alosardes le Ștefanos, manuș pherdo pakeamos hai Duho Sfînto, le Filipos, le Prohoros, le Nikanoros, le Timonos, le Parmenasos hai le Nikolaes, ăk manuș andai Antiohia savo nakhlos kăl evreea. ⁶ Kadalen ande len angla ăl apostolea. Păce rughisailles, ciutes pe vast pă lende.

⁷ Hai o kuvînto le Devlesko răspîndilas pes sa mai but, hai o număro le ucenicengo anda o Ierusalimo bareolas but mai but. Kear i but rașaia pakeaies hai așundes katar kadav mesaj.

O Ștefano si akuzome

⁸ O Ștefano sas binekuvintime katar o Del, savo dinea les zuralimos te kerel minuni hai semnea bare ando mașkar le manușango. ⁹ Dar niște manuș andai sinagoga savi buciol e Sinagoga le Hastramenghi andai Robia, le Ciriniaenghi hai le Alexandrienghi, andăk than avre manușanța andai Cilicia hai e Asia,

începosailles te han pes le Ștefanosa, ¹⁰ dar ni daștinaste beșen kontra leski, kă o Duho ajutilas les te del дума gogheasa. ¹¹ Kadea kă pokindes cioreal niște manușan te phenen:

— Așundeam les sar phenelas bukea nasul kontra le Moiseaski hai kontra le Devleski.

¹² Kadea ațțosardes le manușan, le phuren hai le sikaiitoren le Krisake. Aviles, ciutes o vast pă leste hai înghearde les anglai kris. ¹³ Andines niște martorea hohamne save phendes:

— O manuș kadava totdeauna del дума kontra le Temploski sfînto hai kontra le Krisaki le Moiseaski. ¹⁴ Kă așundeam les phenindos kă kadav Isus anda o Nazareto va peravela kadav Templo hai va sikavela le manușan aver obiceia dă sar kola save dinea len amenghe o Moise.

¹⁵ Sea kai sas and-e kris dikhles orta po Ștefanono, hai dikhles kă lesko mui dikheolas sar ăk mui îngerosko.

O Ștefano del дума anglai kris

7 Atunci o baro rașai pușleas le Ștefanos:

— Kadea beșen ăl bukea?

² O Ștefano dineas anglal:

— Așunen man tume, phralale, hai tume, ăl phurel O Del le slavako sikadilos amare dadeske, le Avraamoske, kana sas înkă and-e Mesopotamia, anglal gi kai te beșel ando Haran.ⁱ ³ Hai phendea leske: «Înkli anda keo them hai anda ki famelia, hai gia ando them kai si te sikavav les tuke!»

⁴ Atunci ov înklistos anda o them le kaldeiengo hai beșlos ando Haran. Păce mulos lesko dad, o Del andea les othar ando them kadava, andă savo tume beșen akanak. ⁵ Ando them kadava ni dinea les khanci te aciol lesko, nici makar ăk palma phuv, dar phendea leske kă va dela les te avel leski phuv, leske hai leske ciavenghe kai avena pala leste, makar kă nas les nici ăk ciavo. ⁶ Hai o Del phendeas kadea: kă leski sãmînța si te beșel andă avrengo them, hai kodola si te keren len robi hai si te phiradeon nasul lența timpo ștare șalengo bărș. ⁷ «Dar kodol neamos saveske kerena buki va krisiva les me»,^k phendeas o Del. «Pala kodoia va telearena othar hai va slujina manghe ando than kadava.»^l ⁸ O Del kerdeas le Avraamosa ăk phanglimos, semnosa le cinimasko tele. Kadea kă o Avraam, kana kerdeas le Isakos, cindea les tele ando ghes le ohtongo dă kana kerdilos. I o Isak le Iakovos, hai o Iakov amare deșudo phuren ăl anglune.

ⁱ7:2 Geneza 11:31 ^j7:3 Geneza 12:1 ^k7:7 Geneza 15:13-14 ^l7:7 Exodo 3:12

⁹ Hai amare phurenghe ăl anglune sas lenghe holi po Iosif, hai bikinde les kaște avel îngheardo ando Egipto. Dar o Del sas lesa ¹⁰ hai hastradea les anda saoră pharimata leske. Dineas les goghi hai ajutisardea les te avel po plako le faraonosko, o thagar le Egiptosko. Ov kerdea les baro po Egipto hai pă saoro kher lesko. ¹¹ Avilis ăk bokh andă saoro Egipto hai ando Kanaan, hai ăk baro nasulimos. Amare dada ni daștinas te arakhen khanci hamasko. ¹² O Iakov așundeas kă ando Egipto sas ghiv, hai dineas drom amare daden. Kadava sas lengo angluno drom othe. ¹³ Hai kana gheles le dongo drom, o Iosif phendeas pe phralenghe kon si. Atunci o faraono aflisardeas andai famelia le Iosifoski. ¹⁴ Pala kodoia o Iosif dineas drom te anel pe dades, le Iakovos, hai saorî famelia leski, ku sea ieftadeșa hai pangî manuș. ¹⁵ Atunci o Iakov ghelos ando Egipto, othe beșlos gi kana mulos ov hai amare dada. ¹⁶ Hai lenghe trupuri sas andine ando Sihem. Othe sas ciutine ando than le prahomasko savo kindea les niște lovența o Avram katar ăl ciave le Emoroske ando Sihem.

¹⁷ Pașolas e vremea kana trăbularas te kerdeol so phendeas o Del le Avraamoske. O numărō amare poporosko ando Egipto barilos but, ¹⁸ gi kana avilos aver thagar ando Egipto, savo ni pringianelas le Iosifos.^m ¹⁹ Kadav thagar kerdeas buki cioriiasa amare neamosa, hai phiradilos nasul amare dadența, kerindos len kaște muken pe țîinorăn te meren. ²⁰ Ando timpo kodova kerdilos o Moise, savo sas but șukar, hai sas bareardo trin cion ando kher pe dadesko. ²¹ Kana o Moise sas muklo te merel, lea les e cei le faraonoski hai bareardea les anda peste sar pe ciaves. ²² O Moise sikilos saorî goghi le egipteanghi, hai sas pherdo zuralimos and-e vorba hai and-e fapta.

²³ Kana sas les saranda bărș, avilos leske ăk dorō ando ilo te gial te ajutil pe phralen, le israelițen. ²⁴ Dikhleas kă ăk egipteano phiradeol nasul iekhesa anda lende, lileas leski apărarea, kerdea ciacimos le kinuiimeske mudarindos le egipteanos. ²⁵ Ov pakealas kă leske phral va hakearena kă o Del prin lesko vast va hastravela len, dar on ni hakeardes. ²⁶ Le dongo ghes, o Moise dikhleas kana mardonas dui israelițea, hai kamnos te împăkil len. Hai phendeas: «Romale, tume sen phral, soste phiradeon nasul iekh avresa?» ²⁷ Dar kova kai phiradolas nasul kolavresa dineas les brînci hai phendea leske: «Kon

ciutea tut mai baro hai krisari pă amende? ²⁸ Si tut dă gînd te mudares man i man, sar mudardean arakhi le egipteanos?»ⁿ ²⁹ Kana așundeas kadaia, o Moise nașlos hai ghelos te beșel ando Madian sar străiino. Othe kerdeas dui ciave.

³⁰ Păce nakhles saranda bărș, kana ov sas and-e mulani pașa o plai Sinai, sikadilos leske ăk îngero and-e flakăra ăk stufișoski savo phabolas. ³¹ O Moise acilo uimime kana dikhleas e buki kadaia. Kana pașilos te dikhel mai mișto, așundilis e vocea le Rai-eski: ³² «Me sem o Del ke dadengo, o Del le Avraamosko, le Isakosko hai le Iakovosko.» Atunci o Moise începosailos te izdral hai ni îndrăznilas te dikhel. ³³ Hai o Rai phendea leske: «Înkal ke sandale andal pîrne, kă o than kai beșes si phuv sfînto. ³⁴ Vardisardem hai dikhlem kabor dă but suferil muro poporo ando Egipto, așundem lenghe vakimata hai dinem man tele kaște hastravav len. Akanak dikh, dav tut drom ando Egipto!»^o

³⁵ Kadal Moises, savestar ciudineailes on kana phendes: «Kon ciutea tut mai baro hai krisari», kadales dineas les drom o Del prin o îngero savo sikadilos ando stufiș, te avel baro hai te hastravel len. ³⁶ Kadava înkaladea len kerindos minuni hai semnea ando Egipto, ke Marea e Loli hai and-e mulani saranda bărș. ³⁷ Kadava si o Moise savo phendeas le israelițenghe: «O Del va dela tumen ăk profeto sar mande anda o mașkar tumare phralengo.»^p ³⁸ Kadava si kodova savo sas ando mașkar le manușăngō kidime and-e mulani le îngerosa savo dineas leske duma po plai Sinai, hai amare dadența. Ov phirardeas kuvintea kai den viața, kaște del len ameneghe. ³⁹ Dar amare dada ni kamnes te așunen les, dine brînci rigate le Moiseas, hai andă peo ilo risailes ando Egipto. ⁴⁰ Phendes le Aronoske: «Ker amenghe niște devla kaște gian angla amende, kă o manuș kadava, o Moisea, savo înkaladea amen anda o Egipto, ni gianas so kerdilos lesa.»^q ⁴¹ Hai, andăl ghesa kodola kerdes ăk vițelo, andines jertfe le idoloske hai bukurisailles katar ăl bukea pe vastenghe. ⁴² Atunci o Del durilos lendar hai muklea len te bangheon angla o kham, o cionot hai ăl steale, sar si ramome ando lil le proorocengo:

«Kher le Israelosko, anden manghe daruri
hamaske hai jertfe
timpō saranda bărș and-e mulani? Na.

⁴³ Phiraden o korto le Molohosko

^m7:18 Exodo 1:7-8 ⁿ7:28 Exodo 2:14 ^o7:34 Exodo 3:2-10 ^p7:37 Deuteronomo 18:15
^q7:40 Exodo 32:1-23

hai e steaua tumare zeoski Remfan!
Kadala si ăl kipuri save kerden len
kaşte înkinon tumen lenghe!
Kodolaske va ciudava tumen katar,»^f
înkealtar o Babilono!

⁴⁴ O korto le mărturiako sas amare dadența ande mulani. Sas kerdo kadea sar poruncisardeas kova savo phendeas le Moiseaske te kerel les, pala o kipo savo dikhleasas les. ⁴⁵ Hai amare dada primisarde les hai ande les pesa le Iosuasa, kana liles o them katar ăl neevreea saven o Del naşadea len angla amare dada. O korto acilos gi andăl ghesa le Davidoske, ⁴⁶ hai ov sas po plako le Devlesko. Mangleas te vazdel ăk templo anda o Del le Iakovosko, ⁴⁷ dar o Solomon sas kodova kai vazdea leske ăk kher.

⁴⁸ Dar o Mai Baro Del ni beşel andă kherende kerde vastendar, sar phenel o prooroko:

⁴⁹ «O ceri si muro skauno le thagarimasko
hai e phuv si kai hodiniv mîră pîrne.

So felo kheresko va zidona manghe, phenel o Rai,
sau savo va avela muro than le hodinimasko?

⁵⁰ Ni kerdeas muro vast saoră bukea kadala?»⁵

⁵¹ Dă tot sen şarale! Tumaro ilo hai tumare kan nai len khanci le phanglimasa le Devlesko! Tume totdeauna sen kontra le Duhoski Sfînto. Sar kerdes tumare dada, kadea keren i tume. ⁵² Saves andal proorcea ni kerde les te suferil tumare dada? Mudardes kolen kai phenenas mai anglal o avimos le Ciacesko, saves tume na dămunt bikinden les hai mudarden les, ⁵³ tume, save primisarden e Kris savi sas tumen-ghe andini katar ăl îngerea, dar ni aşunden latar!

O Ştefan si mudardo

⁵⁴ Kana ăl bare le evreenghe aşundes kadala, kloktinas holinatar andă pe ile hai skrîşninas andal dand kontra leski. ⁵⁵ Dar o Ştefano, pherdo Duho Sfînto, vardisardeas karing o ceri hai dikhleas e slava le Devleski hai le Isusos beşindos andă pîrnende ke ciacii le Devleski ⁵⁶ hai phendeas:

— Ita, dikhav o ceri putardo hai le Ciaves le Manuşăsko beşindos andă pîrnende ke ciacii le Devleski.

⁵⁷ On începosailles te zbărîn, ciute peske ăl vast kăl kan hai ku sea mukle pes andă leste. ⁵⁸ Înkalade les avri anda o foro hai ciudenas le barănța andă leste. Ăl manuș kai sas martorea kontra le Ştefanoski mukles pe mantale kăl pîrne ăk târneske po anav Saul. ⁵⁹ Hai ciudenas barănța ando Ştefano, hai ov rughisales pes:

— Raia Isuse, primisar muro sufleto!

⁶⁰ Pala kodoia pelos andă kociande hai dinea mui glasosa zuralo:

— Raia, na înkear lenghe seama o bezeh kadava!

Hai păce phendeas kadal vorbe, o Ştefano mulos.

8 O Saul kamnos i ov ka o Ştefano te avel mudardo. Ando ghes kodova începosailis ăk bari prigoinirea kontra le khanghereaki anda o Ierusalimo. Hai sea pharadiles andăl ținuturi le Iudeiako hai le Samariako, afer andal apostolea. ² Nişte manuș save iubisardes le Devles prahosardes le Ştefanos hai ruies but pala leste. ³ Dar o Saul începosardeas te distrugil e khangheri. Gialas andak kher andă aver kher, tîrîlas avri kabor le murşan hai i le giuvlean, hai ciudelas len ando phandaiimos.

O Filip del дума anda o Isus and-e Samaria

⁴ Atuncia kola save sas pharade gianas andak than andă aver than phenindos le manușanghe e vestea e lacii, o kuvînto. ⁵ O Filip ghelos andăk foro and-e Samaria hai delas дума le manușanghe anda o Kristos. ⁶ Ăl manuș kai sas kidine lenas seama ăk gîndosa ăl bukea phende lestar kana aşundes les hai dikhles ăl semnea save kerelas len. ⁷ Kăci anda but manuș andă save sas duhuri nasul, on înklistes zbărîndos zuralas, hai but paralizime hai banghe sas sastearde. ⁸ Hai ăk bari bukuria sas ando foro kodova.

O Simon o vrăjitori

⁹ Sas ăk manuș po anav Simon ando foro kodova, savo mai anglal kerelas vrăji. Uimilas le manușan andai Samaria hai phenelas kă si dakoniva baro. ¹⁰ Saoră manuș katar o țiino gi ko baro lenas seama so ov phenelas hai phenenas:

— Kadav manuș si o zuralimos le Devlesko, o zuralimos savo buciol «Baro»!

¹¹ Lenas seama so ov phenelas, kă but timpo uimisardeasas len pe vrăjitoriența. ¹² Dar kana pakeaies le Filipos savo delas дума andai vestea e lacii anda o Thagarimos le Devlesko hai anda o anav le Isusosko Kristos, sas bolde i murş hai i giuvlea. ¹³ Kear o Simon pakeaies hai păce sas boldo, gialas pala o Filip hai sas uimime dikhindos ăl semnea hai ăl minuni bare kai kerdonas.

¹⁴ Kana ăl apostolea, save sas ando Ierusalimo, aşundes kă ăl manuș andai Samaria primisardes o kuvînto le Devlesko, dines drom lende le Petres hai le Ioanos. ¹⁵ Kana on aresles, rughisailles lende te

primin o Duho Sfînto. ¹⁶ Kă o Duho Sfînto ni mukleasas pes pã nici iekh anda lende, numa kã on sas bolde ando anav le Raiesko le Isusosko. ¹⁷ Atunci o Petre hai o Ioan ciutes ăl vast pã lende hai on primisardes o Duho Sfînto.

¹⁸ Kana o Simon dikhleas kã o Duho si dino ciutindos ăl apostolea ăl vast pã manuș, kamnos te del len love ¹⁹ hai phendeas:

— Den man i man kadav zuralimos, ka, atunci kana ciava mîră vast pã dakhanikaste, te primil o Duho Sfînto.

²⁰ Dar o Petre phendeas:

— Tu hai ke love te aresen ando iado anda kodoia kã pakeaian kã o daro le Devlesko daștis te kines les lovența! ²¹ Tut nai tut nici ăk rig hai drepto andă kadai buki, kăci keo ilo nai ujo angla o Del. ²² Kadea kã muk tut katar kadav nasulimos kiro hai rughisao ko Rai kaște iertil pes, kana daștil pes, o gîndo ke ilesko. ²³ Kă dikhav kã san pherdo ferea kerki hai san andăl lanțuri le bukeanghe nasul kai kerdean len.

²⁴ O Simon dineas anglal:

— Rughin tumen tume anda mande le Raieske kaște na kerdeol manghe khanci anda so phenden!

²⁵ Hai pãce sikades o ciacimos hai vestisardes o kuvînto le Raiesko, o Petre hai o Ioan risailes ando Ierusalimo, phenindos e vesteia e lacii andă but gava le samariteanghe.

O Filip hai o etiopiano

²⁶ Ăk îngero le Raiesko phendeas le Filiposke:

— Uști hai gia karing o sudo, po drom o mulano kai gial katar o Ierusalimo karing e Gaza!

²⁷ O Filip uștilos hai teleardeas. Po drom dikhleas ăk manuș andai Etiopia, ăk fameno.^t Ov sas ăk manuș baro and-e slujba le Kandaceaki, e thagarni le Etiopiaki, sas les grija katar saoro bravalimos lako. Kadav manuș sas ko Ierusalimo kaște înkînoł pes. ²⁸ Akanak rilas pes khere, beșelas andă peo urdon hai cetilas anda o lil le proorokosko Isaia. ²⁹ O Duho phendeas le Filiposke:

— Gia hai pașo katar o urdon kadava!

³⁰ O Filip nașlos, pașilos hai așundeas sar cetilas anda o prooroko Isaia. Pușlea les:

— Hakeares so cetis?

³¹ Ov phendeas:

— Sar daștiv, kana koniva ni sikavel man?

Hai rughisardeas le Filipos te uștel ando urdon hai te beșel pașa leste. ³² O than andai Skriptura savo cetilas les sas kava:

„Sar ăk brakhi, sas îngheardo ko cinimos.

Hai sar o mielo ni bașăl kana si tunzime, sa kadea nici ov ni putardeas o mui.

³³ Kerde lesa sar ăk manușăsa khancesko, ni dinea pes leske o ciacimos.

Sas les ciave anda save te den pes duma?

Ni, kã leski viața sas lili pai phuv.”

³⁴ O fameno phendeas le Filiposke:

— Rughiv tut, anda kaste phenel o prooroko kadaia? Anda peste sau anda aver dakanikaste?

³⁵ Atunci o Filip începosailos katar e Skriptura kadaia hai phendea leske e vesteia e lacii anda o Isus.

³⁶ Po drom dines pak pai. Hai o fameno phendeas:

— Ita, pai! So daștil te opril man te avav boldo?

³⁸ Poruncisardeas te opril o urdon, ăl dui mukle pes tele ando pai, o Filip hai o fameno, hai ov boldea les. ³⁹ Kana înklistes anda o pai, o Duho le Raiesko lileas le Filipos othar hai o fameno ni mai dikhlea les, hai dikhleas pe dromestar, pherdo bukuria. ⁴⁰ O Filip aflilas pes ando foro Azot. Hai delas duma andai vesteia e lacii andă fiosavo foro katar nakhelas, gi kana areslos ando foro Cezareea.

O Saul pakeal ando Isus

9 O Saul sa încerkolas te daravel hai te mudarel le ucenicen le Raieske. Ghelos ko baro rașai ² hai manglea leske skrisori karing ăl sinagogi anda o foro Damask, hai kana arakhela manușan le Dromeske (save pakean ando Isus), kabor murș hai kabor giuvlea, te anel len phangle ko Ierusalimo. ³ Po drom so pașolas katar o Damask, andak data ăk lumina anda o ceri strălucisardeas andă lesko juro. ⁴ Pelos pe phuv hai așundeas ăk glaso kai phenelas leske:

— Saule, Saule! Soste rodes te keres manghe numa nasul?

⁵ O Saul phendeas:

— Kon san tu, raia?

E vocea dineas anglal:

— Me sem o Isus saveske rodes te keres manghe numa nasul. ⁶ Dar akanak uști hai gia ando foro, hai va phendola pes tuke so trăbul te keres!

⁷ Ăl manuș save sas le Saulosa beșles othe dar ni phendes khanci. Așunenas o glaso, dar ni dikhenas khanikas. ⁸ O Saul uștilos pai phuv hai kana putardeas ăl iakha ni mai dikhleas khanci. Kadea kã lile

^t8:27 Deuteronomo 23:1; Isaia 56:3-8

les vastestar hai înghearde les ando Damask. ⁹ Hai timpo trine ghesengo ni dikhleas, ni haleas hai nici ni pileas khanci.

¹⁰ Ando Damask sas ăk uceniko po anav Anania. O Rai andăk dikhimos phendea leske:

— Anania!

Hai ov phendeas:

— Kate sem, Raia!

¹¹ Hai o Rai phendea leske:

— Uști hai gia pe ulița savi buciol Orta, hai rode ando kher le Iudasko ăk manușăs le anavesa Saul anda o Tars. Kă ita kă ov rughil pes akanak ¹² hai dikhleas andăk dikhimos ăk manușăs po anav Anania, kai intril leste hai ciul pe vast pă leste pale te dikhel.

¹³ O Anania dineas anglal:

— Raia, așundem bute manușăn dindos дума anda o manuș kadava, kabor nasul kerdeas ke sfințenghe ando Ierusalimo. ¹⁴ Hai i kathe si les zuralimos katar ăl bare rașaia kaște phandel saorăn kai den mui keo anav te ajutis len.

¹⁵ Dar o Rai phendea leske:

— Gia, kă ov si ăk vaso saves alosardem les kaște înghearel muro anav anglal poporea hai anglal thagara, hai i anglal israelița. ¹⁶ Me va sikavava leske sea so trăbul te suferil anda muro anav.

¹⁷ O Anania teleardeas, intrisailos ando kher kodoiva, ciuteas pe vast pă leste hai phendeas:

— Phrala Saul, o Rai dinea man drom, o Isus, savo sikadilos tuke po drom pă savo avesas. Ov dinea man drom pale te dikhes hai te aves pherdo katar o Duho Sfînto.

¹⁸ Po than peles pa leske iakha ăk felo solzenko hai daștisailos pale te dikhel. Pala kodoia uștilos hai sas boldo. ¹⁹ Păce haleas daiicii, pale astardeas zuralimos.

O Saul începul te del дума anda o Isus

O Saul acilos trin ștar ghes le ucenicența ando Damask. ²⁰ Hai imedime începossilos te vestil le Isusos andăl sinagogi, kă ov si o Ciavo le Devlesko. ²¹ Sea kola kai așunenas les mirinas pes hai phenenas:

— Nai ov kodova savo kerelas prăpădo ando Ierusalimo mașkar kola save denas mui kadav anav te ajutil len? Hai ni avilos ov kathe kaște înghearel len phangle angla ăl bare rașaia?

²² Dar o Saul delas дума sa mai bute zuralimasa hai kerdea len ta na mai gianen pestar le evreen save beșenas ando Damask, sikaiindos kă o Isus si o Kristos.

²³ Păce nakhles mai but ghesa, ăl evreea dine pes дума te mudaren les. ²⁴ Dar phendineailos le Sauloske so kamen te keren leske. On păzinas ku ghes ku reat ăl porți le foroske kaște mudaren les. ²⁵ Dar ăl ucenicea lile les kana sas reat, ciute les andăk koșo hai dine les tele pak geamo, anda o zido.

O Saul ando Ierusalimo

²⁶ Kana areslos ando Ierusalimo, o Saul kamnos te pașol pașal ucenicea. Dar sea daranas lestar, kăci ni pakeanas kă si ăk uceniko. ²⁷ Atunci o Barnaba lile les hai îngheardea les kăl apostolea hai phendea lenghe sar o Saul dikhleas le Raies po drom hai sar o Rai dinea leske дума. Hai sar ando Damask o Saul delas дума bi darako le manușănghe ando anav le Isusosko. ²⁸ Kadea kă o Saul gialas andă saoro Ierusalimo lența hai delas дума bi darako ando anav le Raiesko. ²⁹ Butioar delas дума le evreența kai gianenas grecisko hai ni mukelas pala lende, hai kadala rodenas te mudaren les. ³⁰ Kana ăl phral așundes e buki kadaia, înghearde les ke Cezareea hai othar dine les drom ando foro Tars.

³¹ Atunci e khangheri anda saorî Iudeea, Galileea hai Samaria sas len ăk timpo paceako. Barilis mai but anda kodoia kă kerdilis mai zurali hai anda kodoia kă traiinas and-e dar le Raieski hai kă traiinas le ajutoresa le Duhoske Sfînto.

O Petre sastearul le Eneea hai le Tabita

³² O Petre gialas andak than andă aver than hai ghelos i kăl manuș kai pakeanas anda o foro Lida. ³³ Othe pringiandeas ăk manușăs po anav Eneea, savo pașlolas ando pato dă ohto bărș, kă sas paralizime. ³⁴ O Petre phendea leske:

— Eneea, o Isus Kristos sastearul tut. Uști hai kide keo pato!

Hai o Eneea po than uștilos. ³⁵ Saoră manuș anda o foro Lida hai anda o ținuto Saron dikhle les hai boldineailles ko Rai.

³⁶ Ando foro Iope sas ăk ucenița po anav Tabita, anav savo tălmăcime phendeol Dorka, kăprioara. Oi kerelas but fapte lace hai ajutilas le ciorăn. ³⁷ Ando timpo kodova oi nasfalis hai mulis. Lako trupo sas thodo hai ciutino and-e odaia opral. ³⁸ Kodolaske kă e Lida sas pașă katar o Iope, kana așundes ăl ucenicea kă o Petre si othe, dines drom dui manuș te rughin les:

— Av amende sigo!

³⁹ O Petre uștilos hai ghelos lența. Kana areslos, înghearde les and-e odaia opral. Hai saoră phivlea

aviles hai beşles paşa leste roiindos hai sikade leske ăl gada hai ăl haine kai kerelas len e Dorka kabor sas lenţa. ⁴⁰ O Petre, păce înkaladeas saorăn avri, di-neia kocia hai rughisailos. Pala kodoia boldineailos karing o trupo hai phendeas:

— Tabita, uşti!

Hai oi putardeas ăl iakha hai kana dikhleas le Petres, laciardilis te beşel. ⁴¹ O Petre întinzosardea lake o vast hai ajutisardea lan te uştel andă pîrnen-de. Dineas mui le sfinţen hai le phivlean hai sikadea lenghe le Tabita savi sas giuvindi. ⁴² E buki kadaia kerdilis pringiandi andă saoro Iope, hai but pakeaies ando Rai. ⁴³ O Petre acilos but ghesa ando Iope kăk tăbăkari po anav Simon.

O Del del drom le Petres kă ăk neevreeo

10 Sas ăk manuş kai buciolas Korneliu and-e Cezareea. Ov sas komandanto păk şăl solda-ţea andai trupa savi buciolas Italiana. ² Sas smerime hai daralas katar o Del saoră kheresa piresa. Delas but le ciorăn andal evreea hai totdeauna rughilas pes le Devleske. ³ Andăk ghes kăl trin pala ăl deşudui dikhleas klaro andăk dikhimos ăk îngeros le Devlesko kai întreisailos leste hai phendea leske:

— Korneliu!

⁴ Ov dikhleas orta pă leste hai sas leske dar. Hai di-neas anglal:

— So si, Raia?

Hai o îngeru phendea leske:

— Ke rugăciuni hai ke daruri uştiles sar ăk jertfa angla o Del. ⁵ Akanak de drom nişte manuş ko Iope te den mui ăk manuşas po anav Simon, saveske phendeol pe i Petre. ⁶ Ov beşel kă ăk manuş po anav Simon, ăk tăbăkari, savesko kher si paşa e marea.

⁷ Păce teleardeas o îngeru savo dineasas leske du-ma, ov dinea mui dui anda pe slujitorea hai ăk soldato smerime anda kola save sas leste saoro timpo.

⁸ Păce phendea lenghe sea, dinea len drom ko Iope.

Le Petres si les ăk dikhimos

⁹ Andă le duiengo ghes, kana on sas po drom hai paşonas katar o foro, o Petre ghelos po akoperiş le kheresko kaşte rughil pes. Sas kam kăl deşudui. ¹⁰ Lea les bokh hai kamnos te hal. Ando timpo so kerenas leske te hal, sas les ăk dikhimos. ¹¹ Dikhleas o ceri putardo hai daiicii sar ăk pînza bari kai sas mukli tele pe phuv astardi katar ăl ştar kolţuri. ¹² Andă la-te sas saoră feluri animalenghe ştare pîrnenţa, reptilea phuveake hai cirikleas ceroske. ¹³ Hai ăk glaso phendea leske:

— Uşti, Petre, cin hai ha!

¹⁴ Dar o Petre phendeas:

— Nici ăk data, Raia! Kă nici ăk data ni halem daiicii bi-ujo sau mahrima.

¹⁵ Hai o glaso pale phendea leske:

— So ujosardeas o Del, ta na keres bi-ujo!

¹⁶ E buki kadaia kerdilis trin drom, hai imedime pala kodoia e pînza sas lili parpale ando ceri.

¹⁷ Ando timpo so o Petre sa pucelas pes so te hakeardeol kadav dikhimos kai dikhlea les, ita kă ăl manuş dine drom katar o Korneliu, pucindos anda o kher le Simonosko, aresles ke poarta. ¹⁸ Denas mui hai pucenas kana o Simon, phendo i Petre, beşel othe. ¹⁹ Hai ando timpo so o Petre gîndilas pes ko dikhimos kodova, o Duho phendea leske:

— Dikh, kă roden tut trin manuş! ²⁰ Kadea kă uşti, de tut tele hai gia lenţa hai na îndoisao, kă me dinem len drom!

²¹ Hai o Petre dinea pes tele kăl manuş hai phendeas:

— Ita, me sem kodova saves roden les. Soste avilen?

²² On phendes:

— O Korneliu, ăk komandanto păk şăl, ăk manuş ciacio hai savo daral katar o Del, hai anda savo saoro poporo evreeo del дума şukar, sas sikado katar ăk îngeru sfînto te del tut mui andă peo kher hai te aşunel so tu phenes.

²³ Kadea kă ov dinea len mui andă hai on aciles othe.

Andă le dongo ghes uştilos hai teleardeas lenţa. Pangî şov andal phral anda o Iope gheles lesa. ²⁴ Ando ghes koaver aresles and-e Cezareea. O Korneliu ajukearelas len hai kideasas pe neamos hai pe amalen ăl mai paşarde. ²⁵ Kana o Petre întrilas, o Korneliu dikhlea les, ghelos leste, dinea kocia kă leske pîrne kaşte onoril les. ²⁶ Dar o Petre vazdea les hai phendea leske:

— Uşti, i me sem manuş!

²⁷ Hai dindos дума lesa, întreisailos andă hai othe arakhleas but manuş kidine. ²⁸ Phendea lenghe:

— Tume gianen kă anda amende nai misto ka ăk evreeo te maladeol ăk neevreeosa, sau te phiren andăk than. Dar o Del sikadea manghe kă ni trăbul te phenav anda nici ăk manuş kă si bi-ujo sau mahrima. ²⁹ Kodolaske avilem hai ni phendem ni, kana dinen man mui. Kadea kă puciov, soste dinen man mui?

³⁰ Atunci o Korneliu phendeas:

— Akanak ștar ghes, sa kodol ciasoste, kăl trin, rughivas man andă muro kher. Hai andak data angla mande avilos ăk manuș andă hainende kai strălucinas. ³¹ Phendeas: «Kornelie, o Del așundeas ki rugăciunea hai andea peske goghi kă saoră bukea kai dinean len le ciorănghe. ³² Kadea kă de drom ko Iope hai de mui le Simonos saveske phendeol i Petre, kai beșel ando kher le Simonosko, ăk tăbăkari, pașă e marea.» ³³ Kadea kă dinem drom imedime pala tute hai si mișto kă avilean. Akanak, sea seam kathe angla o Del te așunas sea so sas tuke poruncime katar o Rai.

O Korneliu boldino ko Del

³⁴ Atunci o Petre începosailos te del duma hai phendeas:

— Hakearav akanak kă si ciaces kă o Del ni kerel deosebirea mașkar ăl manuș, ³⁵ dar anda orso poporo, kon daral lestar hai kerel o ciacimos, si primime lestar. ³⁶ Gianen o mesajo savo dinea les drom le israelițenghe phenindos e vestea e lacii: kă andineas e pacea prin o Isus Kristus, ov si o Rai saorăngo. ³⁷ Tume gianen ăl bukea kai kerdiles andă saorî Iudeea, începîndos andai Galileea, pala o bolimos vestime katar o Ioan. ³⁸ Gianen sar o Del makleas les, le Isusos anda o Nazareto Duhosa Sfînto hai zuralimasa, hai sar phirelas andak than andă aver than hai kerelas mișto hai sastearelas saorăn kai sas stăpînime katar o beng, anda kodoia kă o Del sas lesa.

³⁹ Ame seam martorea kă saoră bukea kai kerdea len ando them le evreengo hai i ando foro Ierusalimo. Hai les mudarde les, atîrnindos les păk trușul. ⁴⁰ Les o Del andă le trinengo ghes înviosardea les hai muklea les te dikheol pes, ⁴¹ na katar saoro poporo, dar numa katar ăl martorea saven o Del alosardea len mai anglal: ame, save haleam hai pileam lesa păce înviosardeas andal mule. ⁴² Ov poruncisardea amenghe te phenas o ciacimos le poporoske: kă o Del ciutea les te krisol le giuvinden hai le mulen. ⁴³ Anda leste phenen saoră proorocea kă si te aven iertime ăl bezeha prin lesko anav fiosaveske savo pakeal andă leste.

⁴⁴ Ando timpo so o Petre mai delas duma, o Duho Sfînto muklea pes pă sea kola kai așunenas leske vorbe. ⁴⁵ Sea kola kai pakeaies hai sas cinde tele, kai avilesas le Petresa, aciles uimime kana dikhles kă o daro le Duhosko Sfînto ciordilos kear i pâl neevreea. ⁴⁶ Kă așunenas len dindos duma andă aver ciba hai sar lăudinas le Devles. Atunci o Petre phendeas:

— ⁴⁷ Ciaces daștilas dakoniva te opril o pai ta na aven bolde kadal manuș save primisardes o Duho Sfînto, sar i ame?

⁴⁸ Hai poruncisardeas ka on te aven bolde ando anav le Isusosko Kristus. Pala kodoia on rughisarde les te mai aciol trin ștar ghes lența.

Ăl neevreea si primime and-e khangheri anda o Ierusalimo

11 Ăl apostolea hai ăl phral save sas andă saorî Iudeea așundes kă i ăl neevreea primisardes o kuvînto le Devlesko. ² Kana o Petre ghelos ando Ierusalimo, hanas pes lesa kola kai pakeanas kă ăl neevreea trăbul te aven cinde tele. ³ On phendes:

— Întrisailean manușănde necinde tele hai halean lența!

⁴ Atunci o Petre începosailos te phenel lenghe ăl bukea iekh pala aver:

— ⁵ Semas ando foro Iope hai rughivas man kana sas man ăk dikhimos: daiicii sar ăk pînza bari muke-las pes anda o ceri, astardi katar ăl ștar kolțuri, hai avilis gi mande. ⁶ Kana vardisardem mișto andă late, dikhlem animalea phuiake ștare pîrnența, animalea sâlbaticea, reptile hai cirikleas ceroske. ⁷ Pala kodoia așundem i ăk vocea kai phendea manghe: «Uști, Petre, cin hai ha!»

⁸ Dar me phendem: «Na, Raia! Kăci nici ăk data ni intrisailos daiicii bi-ujo sau mahrimen andă muro mui!» ⁹ Hai o glaso pale dineas duma anda o ceri: «So ujosardeas o Del, tu ta na keres bi-ujo!» ¹⁰ E buki kadaia kerdilis trin drom, pala kodoia sea sas lilo parpale ando ceri.

¹¹ Hai ita kă kear atunci trin manuș dine drom mande andai Cezareea oprisailes angla o kher kai beșasas ame. ¹² O Duho phendea manghe te giav lența bi îndoialako. Kadal șov phral gheles manța hai întrisaileam ando kher le manușăsko. ¹³ Ov phendea amenghe sar dikhleas ăk îngeru andă peo kher, hai sar phendea leske: «De drom niște manuș ko Iope hai de mui le Simonos, saveske mai phendeol i Petre. ¹⁴ Ov va phenela tuke kuvintea prin save va avesa mîntuiime tu hai saoro kher kiro.»

¹⁵ Hai kana începosaiem te dav duma, o Duho Sfînto muklea pes tele pă lende kadea sar anglal i pă amende. ¹⁶ Hai atunci andem manghe goghi katar e vorba le Raieski, sar phendeas: «O Ioan boldeas

paiesa, dar tume va avena bolde le Duhosa Sfînto.»^u

¹⁷ Kadea kă, kana o Del dinea len sa kodov daro sar i amen kana pakeaiam ando Rai o Isus Kristos, kon semas me kaște daștiv te opriv le Devles?

¹⁸ Kana așundes kadaia, on potolisailis, dine slava le Devles hai phendes:

— Kadea kă i le neevreen o Del kerdea len te daștin te muken ăl bezeha hai te bolden pes ko Del kaște train!

E vestea e lacii aresel ando foro Antiohia

¹⁹ Atuncia kola kai sas pharade andai kauza le persekuiaki păce o Ștefano sas mudardo, aresles gi ande Fenicia, ando Cipro hai and-e Antiohia. Dar ni phenenas kanikaske o kuvînto, numa le evreenghe.

²⁰ Dar mașkar lende sas manuș anda o Cipro hai andai Cirena save aviles and-e Antiohia, hai denas dumai le grecenghe hai phende lenghe e vestea e lacii anda o Rai o Isus. ²¹ O vast le Raiesko sas lența, hai but manuș pakeaies hai boldineailis ko Rai.

²² E vorba anda lende areslis kăl kan le khanghereake anda o Ierusalimo, hai dines drom le Barnabas and-e Antiohia. ²³ Kana areslos hai dikhleas e binekuvîntarea le Devleski, bukurisailis hai rughisardea len te acion saoră ilesa pașa o Rai. ²⁴ Kă ov sas ăk manuș lacio, pherdo Duho Sfînto hai pakeamos. Hai but manuș avile ko Rai. ²⁵ Pala kodoia ghelos ko Tars te rodel le Saulos. ²⁶ Kana arakhlea les, îngheardea les and-e Antiohia. Timpo ăk bărșăsko maladiles le khanghereasa hai sikades bute manușă. And-e Antiohia phendineailis anglal le ucenicenghe kreștini*.

²⁷ And-e vremea kodoia gheles proorocea anda o Ierusalimo and-e Antiohia. ²⁸ Iekh anda lende, po anav Agab, uștilis andă pîrnende hai phendeas prin o Duho kă va avela ăk bokh bari andă saorî lumea. Kadai bokh sas ciaces andă ghesa le thagareske Klaudiu. ²⁹ Saoră ucenicea andai Antiohia, hotărîsardes te den drom pala sar daștilas fiosavo ăk ajutori le phralenghe kai beșenas and-e Iudeea. ³⁰ Kadea i kerdes: dines drom kadav ajutori le prezbitereenghe prin o Barnaba hai o Saul.

Păce mudarde le Iakovos, phandade le Petres

12 Kam ando timpo kodova, o thagar o Irod ciuteas o vast pă niște manuș andai khangheri te kerel lenghe nasul. ² Mudardeas le sabiasa le Iakovos, o phral le Ioanosko. ³ Kana dikhleas kă le evreen placiol len e buki kadaia, mai ciuteas o vast i po Petre. Sas ăl ghesa bare le Azimenghe.^v ⁴ Păce astardea les, ciutea les and-e temnița. Dinea les pâl vast ștare ceatengo po ștar soldațea and-e ceata. Kamnos te înkalavel les angla o poporo pala o baro ghes le Nakhimasko[†]. ⁵ Kadea kă o Petre sas înceardo and-e temnița, hai e khangheri rughilas pes anda leste le Devleske iagasa.

Ăk îngero hastravel le Petres anda o phandaiimos

⁶ Kana o Irod sas te înkalavel les kaște krisol les, ăk rakeasa mai anglal o Petre sovelas mașkar dui soldațea phanglo duie lanțurența, hai aver soldațea păzinas e temnița ko udar. ⁷ Andak data ăk îngero le Raiesko beșlos pașa leste hai strălucisardeas ăk lumina and-e celula. Dindos dab ăl prașave le Petreske, o îngero vazdea les hai phendea:

— Uști sigol!

Hai ăl lanțuri peles tele pa leske vast. ⁸ Pala kodoia ov phendeas leske:

— Phande ki haravli hai ciu ke sandale andă pîrne!

Hai ov kadea kerdeas. Hai o îngero phendea leske:

— Le ki haina pă tute hai av pala mande!

⁹ Înklistindos avri ov ghelos pala leste dar ni ganelas kă si ciaces so kerelas o îngero. Pakealas kă si ăk dikhimos. ¹⁰ Păce nakhles katar e angluni hai le donghi straja, aresles ke poarta le sastreski savi del ando foro. Kadaia putardilis korkoro angla lende, înklistes hai gheles ăk ulița. Hai andak data o îngero teleardea lestar. ¹¹ Atunci o Petre, dindos pi seama so kerdineailos, phendea peske:

— Akanak gianav ciaces kă o Rai dineas drom pe îngeros hai hastradea man anda o vast le Irodosko hai katar sea so ajukearelas o poporo evreeo.

¹² Kana dineas pi seama anda kadaia, ghelos ko kher le Mariako, e dei le Ionoski saveske mai phendolas i Marko, kai sas but kidine hai rughinas pes.

¹³ Kana ov mardeas ko udar katar e intrarea, ăk sluj-

***11:26 kreștini** Kola kai apartin le thagaroske savo sas dino drom katar o Del, o Kristos.

[†]**12:4** O baro ghes le Nakhimasko si kăl evreea o ghes kana den pen goghi de kana inklistes andai Egipto.

^u**11:16** Fapte 1:5 ^v**12:3** Exodo 12:17

nika po anav Roda ghelis te dikhel kon si. ¹⁴ Prin-
giandea o glaso le Petresko hai dă bukurie ni pu-
tardeas o udar, hai nașlis andră hai phendea lenghe
kă o Petre beșel ke poarta. ¹⁵ On phende lake:

— San dili!

Dar oi sa phenelas kă kadea si. Dar on phenenas:

— Si lesko îngeru.

¹⁶ Dar o Petre sa marelas ko udar. Kana putar-
des, dikhle les hai aciles kremenime. ¹⁷ Pala kodoia
o Petre kerdea lenghe semno le vastesa te acion hai
phendea lenghe sar înkaladea les o Rai anda o phan-
daiimos. Mai phendeas:

— Phenen kadala le Iakvoske hai le phralenghe!

Pala kodoia înklistos hai ghelos andă aver than.

¹⁸ Kana kerdilos ghes, e tulburarea nas țîini maș-
kar ăl soldațea. On pucenas pes so kerdilos le Petre-
sa. ¹⁹ O Irod, păce rodea les hai ni arakhlea les, lileas
kăl pucimata le gărzen hai poruncisardeas te muda-
ren len. Pala kodoia teleardeas andai Iudeea ke Ce-
zarea, hai beșelas othe.

O merimos le Irodosko

²⁰ Hai o Irod sas but holeame pâl manuș anda o Tir
hai anda o Sidon. Dar kadala aviles andăk gîndo les-
te hai păce liles andă pi rig le Blastos, savo sas o mai
baro pe odaia le sovimaski le thagareski, mangles
pacea, kăci lengo them lelas hamos anda o them le
thagaresko.

²¹ Andăk ghes hotărîme, o Irod hureadilos pe țoa-
lența thagarane, beșlos po skauno le thagarimasko
hai delas дума le manușănghe kidine. ²² Ăl manuș
denas mui:

— Si o glaso ăk zeeosko, na manușăsko!

²³ Po than dinea les dab ăk îngeru le Raiesko anda
kodoia kă ni phenelas kă o Del si o baro, hai halo
kermendar mulos.

²⁴ Hai o kuvînto le Devlesko răspîndilas pes sa mai
but hai bareolas.

O Pavel hai o Barnaba dine drom katar e khangheri

²⁵ O Barnaba hai o Saul, păce termenisardes pi buki
ando Ierusalimo, risailes, lindos pesa le Ionos, phen-
do i Mark.

13 And-e Antiohia and-e khangheri sas niște
proorocia hai sikaiitorea: o Barnaba, o Si-
mon, savo mai buciolas i Niger, hai o Luciu andai
Cirena, o Manaen, savo sas bareardo sar phral le tha-
garesa Irod, hai o Saul. ² Ando timpo so on înkionas
pes le Raieske hai postinas, o Duho Sfînto phendeas:

— Ciun manghe rigate le Barnabas hai le Saulos
andai buki savi dinem len mui.

³ Atunci păce postisardes, rughisailles hai ciutes ăl
vast pă lende, dine len drom te telearen.

O Barnaba hai o Saul ando Cipro

⁴ Kadea kă on, dine drom katar o Duho Sfînto, ghe-
les ke Seleucia hai othar gheles ăk korabiiasa ando
Cipro ⁵ hai besles ke Salamina, phenindos o kuvînto
le Devlesko andăl sinagogi le evreenghe. Hai o Ioan
sas lența te ajutil len.

⁶ Păce nakhles anda saorî insula gi ko Pafos, ma-
lades ăk vrăjitori, ăk prooroko ohamno, ăk evreeo
po anav Bar-Isus. ⁷ Kadava sas le guvernatoresa Ser-
giius Paulus, ăk manuș gogheasa. O Sergiius Paulus
dineasas drom pala o Barnaba hai pala o Saul, kă ka-
melas te așunel o kuvînto le Devlesko. ⁸ Dar o Elima,
o vrăjitori (kăci o anav Elima hakeardeol „o vrăjito-
ri”), beșelas lenghi kontra, rodindos te durearel le
guvernatores katar o pakeamos. ⁹ Atunci o Saul, sa-
vo mai buciol i Pavel, pherdo Duho Sfînto dikhleas
orta pă leste ¹⁰ hai phendeas:

— O manuș pherdo saoro ciorimos hai katar saoră
ohaiimata, ciavo benghesko, dușmano saoră cia-
cimaske! Ni mai opris tut te bangheares ăl droma
orta le Raieske? ¹¹ Akanak ita kă o vast le Raiesko si
ki kontra: va avesa koro hai ni va dikhesa o kham ăk
vremea.

Andak data pelos pă leste ceața hai tuneरिकo, hai
phirelas rodindos dakanikas te phiravel les vastes-
tar. ¹² Kana o guvernatori dikhleas so kerdinealosas,
pakeaias, kăci sas uimime katar ăl sikaiimata anda o Rai.

O Pavel hai o Barnaba ke Antiohia and-e Pisidia

¹³ Pala soste o Pavel hai ăl manuș kai sas lesa telear-
des le korabiiasa anda o Pafos, gheles ke Perga and-e
Pamfilia. Dar o Ioan muklea len hai risailos ko Ieru-
salimo. ¹⁴ Hai on, telearindos andai Perga, aresles ke
Antiohia andai Pisidia. Ando ghes le Sabatosko ghe-
les and-e sinagoga hai beșles tele. ¹⁵ Păce cetisailos
andai Kris hai anda ăl Prooroci, ăl bare le sinagoga-
ke dine drom ăk manuș te phenel lenghe:

— Phralale, kana si tumen daiicii phenimasko kai
te ajutil le manușăn, den дума!

¹⁶ O Pavel uștilos, kerdeas semno le vastesa hai
phendeas:

— Manuș israelițea hai tume save daran katar o
Del, așunen! ¹⁷ O Del kadal poporosko, Israel, alo-

sardeas amare daden hai kerdeas anda lende ăk baro poporo, kana beşenas sar străiinea ando them le Egiptosko, hai înkaladea len othar pe vastesa zuralo.¹⁸ Sas răbdători lența kam saranda bărš and-e mulani.¹⁹ Hai păce nimicisardeas iefta poporea ando them le Kanaanosko, dinea len lengo them. Sea kadala kerdiles kam andă ştar şăla hai peinda bărš.

²⁰ Pala kodoia o Del dinea len krisitorea save sas lenghe bare gi ko prooroko Samuel.²¹ Atunci on mangles ăk thagar. Hai o Del dinea len le Saulos, o ciavo le Kişesko, anda o neamo le Beniaminosko, timpo saranda băršengo.²² Păce dinea rigate le Saulos, o Del alosardeas le Davidos te avel lengo thagar. Sa anda o David, o Del dinea duma şukar: «Arakhlem le Davidos, o ciavo le Ieseko, manuş pala muro ilo, savo va kerela sea so me kamav te kerel.»^w

²³ Andal manuş kai aviles katar o David, o Del andineas le Israeloske ăk mîntuiitori, le Isusos, kadea sar phendeasas.²⁴ Anglal gi kai te avel ov, o Ioan phendeas saoră poporoske Israel te bolden pes kaşte sika ven kă mukles o bezeh hai boldineailles karing o Del.²⁵ Hai o Ioan, kana paşolas o şfirşito leske bukeako, phendeas: «Kon pakean kă sem me? Me ni sem kova saves tume ajukearen les. Dar ita kă avel pala mande dakoniva, saveske me ni sem vredniko te putrav lesko poghimos anda leske pîrne.»^x

²⁶ Phralale, ăl ciave anda o neamo le Avraamosko hai tume kai daran katar o Del! Amenghe sas dini drom kadai vestea le hastraiimaski.²⁷ Kăci ăl manuş kai beşen ando Ierusalimo hai lenghe mai bare ni pringiandes le Isusos, nici ni hakeardes ăl vorbe le proorocenghe, save cetin pes andă fiosavo Sabato. Krisarde les hai kadea kerdilos so phendesas ăl proorocea.²⁸ Deşi ni arakhles andă leste nici ăk doş merimaski, on sa mangles le Pilatoske te avel mudardo.²⁹ Hai pala so kerdes sea so sas ramome anda leste, dindos les tele poa truşul, ciute les andăk than prahomasko.³⁰ Dar o Del înviosardea les andal mule.³¹ Ov sas dikhlo timpo mai bute ghesengo katar kola save ghelesas lesa andai Galileea ko Ierusalimo hai save akanak si leske martorea angla o poporo.

³² Hai ame anas tumenghe kadai vestea lacii, kă so phendineailos amare dadenghe kă va kerdeola,³³ o Del i kerdeas anda amende, anda lenghe ciave, înviindos le Isusos pala sar si ramome andă le duiengo salmo:

«Tu san muro ciavo,
aghes kerdineaiem keo Dad.»^y

³⁴ Hai kă înviosardea les andal mule, kadea kă ni va mai kerneola, o Del phendeas kadea:

«Va dava tumen binekuvîntări sfînto hai pakeamaske sar le Davidos.»^z

³⁵ Kodolaske mai phenel i andă aver salmo:

«Ni va mukesa ka keo sfînto te kerneol.»^a

³⁶ Hai dikh o David, păce slujisardeas maşkar ăl manuş anda leski vremea sar kamnos o Del, mulos, sas prahome paşa pe dada hai lesko truppo kernilos.

³⁷ Dar kova, saves o Del înviosardea les, ni kernilos.

³⁸ Kadea kă, phralale, te hakearen kă datorime leske phenas tumenghe kă o Del iertil ăl bezeha. E kris le Moiseaski ni daştisailis te kerel tumen te aven ciace,³⁹ dar prin leste sea kola save pakean andă leste o Del kerdea len te aven ciace.⁴⁰ Kadea kă len sea ma ta na kerdeol tumenghe so phendeol pes andă Proorocea:

⁴¹ «Dikhen tume, kai maren tumenghe joko mandar!

Mirin tumen hai hasaon,

kăci si te kerav ăk buki andă tumare ghesa,

ăk buki so tume ni va pakeana nici ăk data,

kana afi phenelas tumenghe dakoniva!»^b

⁴² Kana înklistes avri, ăl manuş rughisarde len te den lenghe duma anda kadal bukea i ando Sabato kai avel.⁴³ Kana ăl manuş teleardes katar e sinagoga, but andal evreea hai anda kola kai alosardes te aven evreea, save înkinonas pes le Devleske, gheles pala o Pavel hai o Barnaba, save beşenas dă vorba lența hai sikavenas len te stăruin ando miştimos le Devlesko.

⁴⁴ Andă koaver Sabato kidineailos kam saoro foro te aşunel o kuvînto le Raiesko.⁴⁵ Kana ăl evreea dikhles le manuşan kidine, pherdiles holi. Denas duma kontra so phenelas o Pavel hai hulinas pes.

⁴⁶ Atunci o Pavel hai o Barnaba phendes bi darako:

— Tumenghe trăbulas te phenas mai anglal o kuvînto le Devlesko. Dar kă tume ni primin les hai ni dikhen tumen lace andai viaţa veşniko, ita kă gias kăl neevreea.⁴⁷ Kăci kadea poruncisardea amenghe o Rai:

«Ciutem tut kaşte aves ăk lumina andal neevreea
kaşte îngheares e mîntuiirea

gi kăl riga le phuiake.»^c

⁴⁸ Kana aşundes ăl neevreea, bukurisailis hai phenenas kabor dă baro si o kuvînto le Raiesko. Hai sea save sas ciutine andai viaţa veşniko, pakeaies.⁴⁹ O

^w**13:22** Salmi 89:21; 1 Samuel 16:12-13 ^x**13:25** Luka 3:15-16; Ioan 1:20,27 ^y**13:33** Salmi 2:7

^z**13:34** Isaia 55:3 ^a**13:35** Salmi 16:10 ^b**13:41** Habakuk 1:5 ^c**13:47** Isaia 49:6; Luka 2:29-32

kuvînto le Raiesko răspîndilas pes andă saoro ținuto. ⁵⁰ Dar ăl evreea ațîtosardes le giuvlean anavesa save înkinonas pes le Devleske, hai le baren le foroske. Hai ațîtosardes len te prigonin le Pavelos hai le Barnabas hai nașade len avri anda lengo ținuto. ⁵¹ O Pavel hai o Barnaba skuturisardes o prafo pa pe pîrne kontra lenghi hai gheles and-e Ikonion. ⁵² Hai ăl ucenicea sas pherde bukuria hai Duho Sfînto.

O Pavel hai o Barnaba and-e Ikonion

14 Sa kadea i and-e Ikonion o Pavel hai o Barnaba întrisailes and-e sinagoga le evreenghi hai dines дума, kadea kă foarte but evreea hai i greci pakeaies. ² Dar ăl evreea save ni kamnes te pakean ațîtosardes le neevreen hai bolde len kontra le phralenghi. ³ Kodolaske beșles but vremea othe hai denas дума bi darako pakeamasa ando Rai, savo sika-velas kă si ciaces so on phenen anda lesko miștimos, ajutindos len te keren semnea hai minuni prin lenghe vast. ⁴ Ăl manuș anda o foro sas hulade: aver sas le evreența hai aver le apostolența. ⁵ Dar kana niște neevreea hai niște evreea andăk than pe mai barența kerenas planuri te batjokorin len hai te mudaren len barănța, ⁶ on aflisardes hai nașles andăl foruri le Likaoniake: and-e Listra, and-e Derbe hai andăl thana pașa kadala. ⁷ Othe phenenas e vestea e lacies.

O Pavel hai o Barnaba and-e Listra

⁸ And-e Listra beșelas ăk manuș le pîrnența paralizime, ăk ologo andai nașterea, savo ni phirdeasas nici ăk data. ⁹ Ov beșelas tele hai așunelas le Pavelos kana delas думас. O Pavel dikhleas orta pă leste hai dikhleas kă si les pakeamos te avel sasteardo. ¹⁰ Phendeas zurale:

— Uști hai beș orta andă pîrnende!

Ov huklos andă pîrnende hai începosailos te phirel. ¹¹ Kana ăl manuș dikhles so kerdeasas o Pavel, dine mui and-e cib likaoneeano:

— Ăl devla liles trupo manușango hai aviles amende!

¹² Le Barnabaske phenenas Zeus hai le Paveloske Hermes, kăci ov sas kodova savo delas дума mai but. ¹³ O rașai le Zeusosko, savesko templo sas avri pașa o foro, andineas guruva hai koroane lulugheanghe anglai poarta le foroski andăk than le manușanța kidine, kă kamnos te anel lenghe jertfa. ¹⁴ Kana așundes kadai buki, ăl apostolea o Barnaba hai o Pavel cindes pa peste. Nașles ando mașkar le manușango hai dines mui:

— ¹⁵ Lumeale, soste keren kadala? I ame seam manuș sar tumende. Ame seam kathe kaște anas tumenghe e vestea lacies, kaște bolden tumen katar kadal bukea khancivale ko Del o giuvindo, savo kerdeas o ceri, e phuv, e marea hai sea so si andă lende. ¹⁶ Ando timpo kai nakhlos, ov mukleas saoră poporea te phiren pă pe droma. ¹⁷ Dar kerdeas bukea lace save te den tumenghe дума anda leste: dinea tumenghe brîșînda anda o ceri hai rekoltea kă lengo timpo, hai pherel tumare ile hamata hai bukuria.

¹⁸ Dar kear păce phendes kadal bukea, o Pavel hai o Barnaba phares daștisailos te oprin le manușan kidine ta na anen lenghe jertfa.

¹⁹ Atunci aviles niște evreea andai Antiohia hai Ikonion hai ținardes le manușan peste. Ciudes barănța ando Pavel hai ținardes les avri anda o foro, pakeandos kă mulos. ²⁰ Hai kana ăl ucenicea kidineailos pașa leste, o Pavel uștilos hai intrisailos ando foro.

O Pavel hai o Barnaba gian parpale and-e Antiohia andai Siria

Andă le duiengo ghes o Pavel teleardeas le Barnabasa ke Derbe. ²¹ Păce phendes e vestea e lacies le manușanghe andă kadav foro hai kerdes but ucenicea, risailos and-e Listra, and-e Ikonion hai and-e Antiohia. ²² Zureardes ăl ile le ucenicenghe hai phenenas lenghe te beșen ando pakeamos:

— Ame trăbul te nakhas anda but pharimata te daștis te intris ando thagarimos le Devlesko.

²³ Pala so ciutes prezbiterea andă fiosavi khangheri hai păce rughisailos hai postisardes, dinea len ando vast le Raiesko, andă savo pakeanas.

²⁴ Nakhindos andai Pisidia, aresles and-e Pamfilia. ²⁵ Păce phendes o kuvînto and-e Perga, gheles and-e Atalia. ²⁶ Othar gheles le korabiiiasa ke Antiohia, kai e khangheri rughisailos le Devleske kaște avel les grija lendar andă lesko miștimos, and-e buki savi akanak i termenisardes lan. ²⁷ Păce aresles, kides e khangheri hai phendes lenghe sea so kerdeas o Del lența hai sar putardeas le neevreenghe o udar le pakeamasko. ²⁸ Hai on aciles mai but timpo le ucenicența.

Ăl hotărîri le apostolenghe andal neevreea

15 Trin ștar manuș aviles andai Iudeea hai sikavenas le phralen hai phenenas:

— Kana ni sen cinde tele pala o obicei o Moiseasko, ni daștin te aven mîntuime.

² O Pavel hai o Barnaba hales pes lența hai parubdes vorbe zurale, kadea kă ăl phral hotărîsardes ka o

Pavel hai o Barnaba hai niște phralența anda lende te gian ando Ierusalimo kăl apostolea hai kăl prezbiterea kaște pucen len andai kadai buki. ³ Kadea kă kola, dine drom katar e khangheri, nakhles andai Fenicia hai Samaria, hai phendes sar ăl neevreea boldineailles ko Rai, hai bari bukuria kerdes saoră phralenghe. ⁴ Kana aresles ko Ierusalimo, sas primime katar e khangheri, katar ăl apostolea hai katar ăl prezbiterea. Hai phende lenghe sea so o Del kerdeasas lența.

⁵ Atunci trin ștar andai sekta le fariseienghi save pakeias uștiles hai phendes kă ăl neevreea te aven cinde tele hai te poruncil pes lenghe te înkearen e Kris le Moiseaski.

⁶ Ăl apostolea hai ăl prezbiterea kidineailles andăk than te dikhen andai buki kadaia. ⁷ Pala so kerdeailis but vorba, o Petre uștilos hai phendea lenghe:

— Phralale, gianen kă o Del andăl ghesa anglune alosardeas mașkar tumende ka ăl neevreea te așunen prin muro mui e vestea e laci hai te pakean. ⁸ Hai o Del, savo pringianel ăl ile, sikadeas kă primisardea len, dindos len o Duho Sfînto sar i amen. ⁹ Hai ni kerdeas nici ăk deosebirea mașkar amende hai mașkar lende, ujindos lenghe ile prin o pakeamos. ¹⁰ Kadea kă soste ciun ke proba le Devles te ciun păl dume le ucenicenghe ăk jugo savo nici amare dada nici ame ni daștisaileam te phiravas les? ¹¹ Dar ame pakeas kă prin o lacimos le Raiesko o Isus seam has-trame, sar i on.

¹² Saoră manuș aciles hai așunenas le Barnabas hai le Pavelos, save denas дума andal semnea hai minuni save kerdeasas len o Del mașkar ăl neevreea prin lende. ¹³ Kana on ni mai dine дума, o Iakov phendeas:

— Phralale, așunen man! ¹⁴ O Simon phendeas sar mai anglal le Devles sas les grija te lel andal neevreea ăk poporo anda peo anav. ¹⁵ Ăl vorbe le procenghe phenen sa kadai buki, pala sar si ramome:

¹⁶ «Pala kodoia va riva man

hai pale va vazdava

o korto le Davidosko savo pelosas.

Hai va vazdava leske peraiimata

hai va kerava les sar anglal:

¹⁷ hai kadea saoră kolaver manuș,

saoră neevreea saven o Del dinea len peo anav, va rodена le Raies’

¹⁸ phenel o Rai, kai kerel kadal bukea»^d pringiande andai veșnicia.^e

¹⁹ Kodolaske me hotărîv kă ni trăbul te ciul pes pharimata pă kola andal neevreea save bolden pes ko Del, ²⁰ hai te ramol pes lenghe: numa te ferin pes katar o hamos o mahrime dino le idolenghe, ta na kurvin,^f ta na han animalea save mules kidine koratar hai ta na han rat.^g ²¹ Kă e Kris le Moiseaski dă mult si cetime andăl sinagogi andă fiosavo ghes Sabatosko, kadea kă si manuș save den дума anda late andă fiosavo foro.

E skrisoarea karing ăl neevreea pokăiime

²² Atunci ăl apostolea hai ăl prezbiterea, andăk than saoră khanghereasa, peles dă akord te alon manuș anda lende hai te den len drom le Pavelosa hai le Barnabasa and-e Antiohia: le Iudas, phendo i Barsaba, hai le Silas, save sas manuș anavesa mașkar ăl phral. ²³ Lența dines drom kadaia skrisoarea:

„Ame, ăl apostolea hai ăl prezbiterea, tumare phral,

karing ăl phral save si andal neevreea andai Antiohia, Siria hai Cilicia:

Te aven sasteveste!

²⁴ Așundeam kă niște manuș save teleardes mașkar amende hamisarde tumen pe vorbența hai hales e pacea tumare sufletoski, bi te phenas lenghe te keren kadai buki. ²⁵ Kadea kă seamas dă akord ku sea te alos dui trin manuș hai te das len drom tumende andăk than amare phralența iubime, le Pavelosa hai le Barnabasa, ²⁶ manuș kai înkinosardes pi viața anda o anav amare Raieske, o Isus Kristos. ²⁷ Kadea kă das drom le Iudas hai le Silas, hai i on si te phenen tumenghe vorbasa kadal bukea. ²⁸ Kăci o Duho Sfînto hai ame pakeas kă si mișto ta na mai cias pă tumende nici ăk pharimos, numa so trăbul: ²⁹ te ferin tumen katar ăl animalea jertfime le idolenghe, ta na han rat sau animalea kai mule kidine koratar, hai ta na kurvin. Kana ferina tumen katar ăl bukea kadala, mișto keren.

Acion Devlesa!”

³⁰ Kadea kă on sas dine drom hai gheles ke Antiohia. Kides andăk than saoră hai dinea len e skrisoarea. ³¹ Pala so cetisarde lan, bukurisailles katar kadav zurarimos. ³² O Iuda hai o Sila, save sas i on prorocea, bute vorbența zidosarde le phralen ta na daran hai zurarde len. ³³ Pala ăk vremea ăl phral dine len drom paceasa kolende save dinesas len drom. ³⁵ Dar o Pa-

^d15:18 Amos 9:11-12 ^e15:18 Isaia 45:21 ^f15:20 Levitiko 18:6-18 ^g15:20 Levitiko 17:13-14

vel hai o Barnaba aciles and-e Antiohia, sikavenas hai phenenas paşa but aver le manuşanghe e vestea e laci le kuvîntoski le Raiesko.

O Barnaba hai o Pavel ni mai phiren andăk than

³⁶ Pala trin ştar ghes o Pavel phendeas le Barnabaske:

— Te ris amen hai te gias te dikhas le phralen anda saoră foruri andă save phendeam e vorba le Raieski, te dikhas sar mai si!

³⁷ O Barnaba kamelas te lel pesa i le Ioanos, phendo i Mark, ³⁸ dar o Pavel gîndilas pes kă nai mişto te len pesa koles savo mukleasas len and-e Pamfilia hai savo ni mai ghelos lenţa ke buki. ³⁹ Kerdilis ăk cearta kadiki dă bari, kă kerdea len te pharadon iekh avrestar. O Barnaba lileas pesa le Markos hai teleardeas le korabiiasa ko Cipro. ⁴⁰ O Pavel alosardeas le Silas hai teleardeas, păce ăl phral rughisardes le Devles, andă lesko lacimos te avel les grija lendar. ⁴¹ Ov nakhlos andai Siria hai andai Ciliciia zurarindos ăl khangherea.

O Timotei gial le Pavelosa hai le Silasa

16 O Pavel ghelos ke Derbe hai ke Listra. Hai ita kă othe sas ăk uceniko po anav Timotei, o ciavo ăk evreeako savi pakealas, hai lesko dad sas greko. ² Ăl phral andai Listra hai Ikonion denas les duma dă mişto. ³ O Pavel kamnos ka ov te gial lenţa, hai lilea les hai cindea les tele andai kauza le evrenghi save sas andăl thana kodola. Kăci sea gianenas kă lesko dad sas greko. ⁴ Kana nakhenas andal foruri, sikavenas le phralen ăl hotărîri lile katar ăl apostolea hai ăl prezbiteria anda o Ierusalimo, kaşte keren len. ⁵ Kadea kă ăl khangherea zuraonas ando pakeamos hai avenas mai but manuş andă fiosavo ghes.

O Pavel si dino mui te gial and-e Macedonia

⁶ Nakhles andai Frigiia hai o ţinuto le Galaţiako, kăci sas oprime katar o Duho Sfînto te phenen o kuvînto ando ţinuto le Asiako. ⁷ Kana aresles paşa e Misia, kamnes te gian and-e Bitinia, dar o Duho le Isusosko ni muklea len. ⁸ Atunci nakhles andai Misia hai gheles ko Troas. ⁹ Ando timpo le reakeako, le Pavelos sas les ăk dikhimos: ăk manuş andai Macedonia beşelas angla leste hai rughilas les:

— Av and-e Macedonia te ajutis amen!

¹⁰ Păce dikhleas kadav dikhimos, po than rodeam te gias and-e Macedonia, kă hakeardeam kă o Del diinea amen mui te phenas lenghe e vestea e laci.

Ando foro Filipi: e Lidia pakeal ando Isus

¹¹ Păce teleardeam andai Troa, gheleam le korabiiasa orta ke Samotraciia, hai andă o ghes koaver gheleam ko Neapolis. ¹² Othar teleardeam ando Filipi, savo si o mai baro foro anda o ţinuto le Macedonia, ăk foro le romaengo. Ando foro kadava beşleam trin ştar ghes. ¹³ Ando ghes le Sabatosko, înklisteam avri ke poarta le foroski, paşa ăk rîuo, kai pakeasas kă si ăk than rugăciuneako. Beşleam tele hai dasas duma le giuvleanghe save sas kidine. ¹⁴ Sas ăk giuvli po anav Lidia, savi bikinelas haine purpurake, sas anda o foro Tiatira, hai înklinolas pes le Devleske. Oi aşunelas hai o Rai putardeas lako ilo anda sos-te phendeas o Pavel. ¹⁵ Păce so sas boldi, oi hai lako kher, rughisardea amen:

— Kana gîndin kă pakeav ando Rai, atunci aven hai beşen andă muro kher!

Hai ni muklea pes amendar gi kana ni phendeam kă gias.

O temniceri anda o Filipi

¹⁶ Ăk data kana giasas ko than le rughimasko, înklistis angla amende ăk roaba, savea sas lan ăk duho drabarimasko. Prin lako drabarimos oi anelas but love pe stăpînghe. ¹⁷ E roaba kadaia lilea pes pala o Pavel hai pala amende hai delas mui:

— Ăl manuş kadala si ăl robi le Devleske le Mai Bareske, hai on vestin tumenghe o drom le mîntuiimasko!

¹⁸ Kadea kerdeas oi timpo mai bute ghesengo. O Pavel, holeame, boldineailos hai phendeas le duhoske:

— Ando anav le Isusosko Kristos, porunciv tuke te înkles anda late.

Hai po than o duho înklistos.

¹⁹ Kana ăl stăpîia le roabake dikhles kă ghelitar lenghi speranţa le lovenghi, ciutes o vast po Pavel hai po Sila hai tîrîsarde len and-e peaţa angla ăl barimata. ²⁰ Înghearde len angla ăl krisitorea hai phendes:

— Ăl manuş kadala si evreea hai tulburin but amaro foro ²¹ hai den duma anda obiceia kai ame save seam romaia, ni trăbul nici te primis len nici te kerlas len.

²² Ăl manuş kidine uştiles i on kontra lenghi hai ăl krisitorea cindes ăl ţoale pa lende hai poruncisardes te maren len raianţa. ²³ Pala but daba ciude len ando phandaiimos hai dine len and-e grija le temniceroski te păzil len mişto. ²⁴ Kadava primindos ăk

porunka kadalatar, ciudea len and-e celula anda o mașkar hai ciutea lenghe pîrne andăl butucea.

²⁵ Kam ko mașkar le reakeako o Pavel hai o Sila rughinas pes hai ghilabenas ghilea save lăudinas le Devles, hai kolaver phandade așunenas len. ²⁶ Andak data avilos ăk baro izdramos, kadea kă mișkeaias ăl temeli le temnițake. Po than putardiles saoră udara hai putardiles ăl phanglimata fiosaveske. ²⁷ O temniceri uștilos andai lindri, hai kana dikhleas ăl udara le temnițake putarde, înkaladeas e sabia hai sas te mudardeol, kăci pakealas kă ăl phandade nașles. ²⁸ Dar o Pavel dineas mui zurales:

— Ta na keres tuke nici ăk nasul, kă sea seam kathe.

²⁹ Atunci o temniceri mangleas ăk lumina, nașlos andră, hai izdraindos daratar pelos kăl pîrne le Paveloske hai le Silaske. ³⁰ Înkaladea len avri hai phen-dea lenghe:

— Mîră rai, so trăbul te kerav kaște avav mîntuiime?

³¹ On phende leske:

— Pakea ando Rai o Isus hai va avesa mîntuiime, tu hai keo kher.

³² Hai phende leske o kuvînto le Raiesko, kabor leske hai saorănghe save sas andă lesko kher. ³³ O temniceri lilea len pesa kear atunci e reat, thodeas lenghe răni hai po than sas boldo, ov hai sea leske. ³⁴ Păce îngheardea len ando kher, ciutea lenghe e sinia. Bukurisailles saoră kheresa kă pakeaies ando Del.

³⁵ Detehara ăl krisitorea dines drom le ofițeren kaște phenen:

— De o drom le manușăngo kodolengo!

³⁶ Hai o temniceri phendeas le Paveloske:

— Ăl krisitorea mukles vorba te del pes tumarro drom, kadea kă akanak daștin te telearen. Gian paceasa!

³⁷ Dar o Pavel phendea lenghe:

— Marde amen and-e lumea bi te avas krisome, amen kai seam romaia,* ciude amen and-e temnița hai akanak înkalaven amen avri cioreal! Ni gial pes kadea! Te aven on te înkalaven amen avri!

³⁸ Ăl ofițerea phendes kadal vorbe le krisitorenghes. Kadala darailles kana așundes kă si romaia. ³⁹ Ăl krisitorea aviles te potolin len, înkalade len avri anda o phandaiimos hai rughisarde len te telearen anda o foro. ⁴⁰ Kana înklistes anda o phandaiimos, gheles ke Lidia khere. Hai păce dikhles le phralen hai bute vorbența zurearde len ta na daran, teleardes.

O Pavel hai o Sila ando Tesalonik

17 Pala kodoia on nakhles anda o Amfipoli hai andai Apolonia hai aresles ko Tesalonik, kai sas ăk sinagoga le evreenghi. ² Pala peo obicei, o Pavel întreisailos and-e sinagoga. Timp o trine kurken-go, andă fiosavo ghes Sabatosko dineas дума andai Skriptura le evreența ³ phenindos hai sikaindos kă o Kristos trăbulas te pătîmil hai te învîiol andal mule. Hai kă „ov si o Kristos, o Isus, anda savo phenav tumenghe”. ⁴ Aver anda lende pakeaies hai nakhles and-e rig le Paveloski hai le Silaski, andăk than bute greceța save înkionas pes le Devleske, hai na țira giuvlea anavesa.

⁵ Dar ăl evreea holinatar kides andal peaște niște manuș nasul, kerdes ăk ceata hai ațîtosardes o foro. Năvălisardes po kher le Iasonosko hai rodenas le Pavelos hai le Silas kaște înkalen len avri kăl manuș kai sas kidine. ⁶ Dar ni arakhle len othe, kadea kă tîrîsardes le Iasonos hai trine ștare phralen angla ăl bare le foroske hai denas mui:

— Ăl manuș save tulburisardes e lumea aviles i kathe, ⁷ hai o Iason primisardea len andă peo kher. On sea keren bukea kontra le poruncenghi le Cezaroske hai phenen kă si aver thagar: o Isus.

⁸ Kana așundes kadal bukea, ăl manuș kidine hai ăl bare le foroske tulburisailles. ⁹ Hai numa păce liles lendar ăk gajo, dines drom le Iasonosko hai kolavrengo.

O Pavel hai o Sila and-e Bereea

¹⁰ Kear and-e reat kodoia ăl phral dines drom le Pavelos hai le Silas ke Bereea. Kana aresles othe, gheles and-e sinagoga le evreenghi. ¹¹ Kadalen sas len ăk ilo mai lacio dă sar kolen anda o Tesalonik. Sas ileasa putardo te primin o kuvînto hai andă fiosavo ghes rodenas andăl Skripturi kaște dikhlen kana ăl bukea si kadea. ¹² Kadea kă pakeaies but anda lende, i but andal giuvlea anavesa le grecenghe hai but murș.

¹³ Dar kana ăl evreea anda o Tesalonik așundes kă o kuvînto le Devlesko si vestime katar o Pavel and-e Bereea, gheles i on othe kaște ațîton le manușan.

¹⁴ Atunci ăl phral po than dine drom le Pavelos karing e marea, hai o Sila hai o Timotei aciles othe.

¹⁵ Ăl manuș kai gheles le Pavelosa înghearde les gi and-e Atena. Pala kodoia risailles ăk porunkasa karing o Sila hai karing o Timotei te aven kabor daștin dă sig o leste.

***16:37** Le romaia sas len mai but drepturi de sar kolavren.

O Pavel and-e Atena

¹⁶ Ando timpo so o Pavel ajukearelas len and-e Atena, lesko duho pherdilos holi dikhindos kã o foro kadava si pherdo idolea. ¹⁷ Kadea kã beșelas dã vorbã and-e sinagoga le evreența hai le manușãnța kai daranas katar o Del, hai andã fiosavo ghes kolența kai malavelas len and-e peața. ¹⁸ Trin ștar andal filozofea epikurenea hai stoicea ciute pes lesa and-e vorba.* Aver anda lende phenenas:

— So kamel te phenel kadav manuș bi gogheako? Aver phenenas:

— Parkã del duma anda aver zeea, strãiiino.

Kã phendeas e vestea e lacii anda o Isus hai andai învierea. ¹⁹ Atunci lile les hai înghearde les ko Aeropago†, po plai, hai phendes:

— Daștis te gianas savo si o sikaiimos kadava nevo anda savo des duma? ²⁰ Kãci anes amenghe bukea strãiiino kãl kan, kadea kã kamas te gianas so hakeardeol kadala bukea.

²¹ (Saorã atenienea hai ăl strãiiinea save beșenas and-e Atena ni kerenas aver daiicii numa te phenen sau te așunen daiicii nevo.)

²² Atunci o Pavel uștilos andã pîrnende ando mașkar le Aeropagosko hai phendeas:

— Manuș andai Atena! Andã sea dikhav tumen kã sen but smerime. ²³ Kãci ando timpo so phiravas ando foro hai dikhavas pașal kãl bukea kã save înkinon tumen, arakhlem i ăk altari pã savo si ramome: «Ăk Devleske bi pringiendo». Ei mișto, so tume cinstin bi te pringianen, kodoia vestiv tumenghe me.

²⁴ O Del savo kerdeas e lumea hai sea so si andã late si o Rai le ceresko hai le phuiako, kadea kã ni beșel andãl templea kerde katar ăl vast le manușãnghe.

²⁵ Ov nai slujime vastendar manușãnghe, sar kana afi trãbulas les daiicii, kã ov del saorãn viața, phurdimos hai saorã bukea. ²⁶ Anda ăk manuș ov kerdeas saorã poporea te beșen pã saorã phuv. Ov hotãrîsardeas ăl timpuri andã save va traiina hai ăl thana kai va beșena, ²⁷ ka on te roden le Devles, kaște arakhen les i kã kear bîjbîn pala leste. Makar kã nai dur katar fiosavo anda amende. ²⁸ «Kãci andã leste trais, mișkis hai seam», sar phendes dui trin anda tumare poeti: «Anda kodoia kã i seam leske ciave.»

²⁹ Deci anda kodoia kã seam ăl ciave le Devleske, ni trãbul te pakeas kã o Del si sar o sumnakai sau o ru-

po sau o bar kerdo gogheasa hai gîndosa manușãsko. ³⁰ O Del ni înkeardea seama katar ăl timpuri kana ăl manuș ni pringiane les, hai akanak poruncil saorã manușãnghe anda saorã thana te muken pes katar lengho nasulimos hai te bolden pes leste. ³¹ Kã si les ăk ghes andã savo va krisola e lumea ciacimasa prin ăk manuș saves ciutea les. Hai kã les ciutea les, o Del sikadeas saorã manușãnghe kana înviosardea les andal mule.

³² Kana on așundes andai învierea le mulenghi, trin ștar marenas peske joko lestar, hai aver phendes:

— Andal bukea kadala kamas te așunas tut i aver data.

³³ Atunci o Pavel teleardeas mașkar lende. ³⁴ Dar niște manuș nakhles andã leski rig hai pakeaies. Mașkar kadala sas o Dionisie, kai sas andai kris le Aeropagoski, ăk giuvli po anav Damaris hai aver andãk than lența.

O Pavel ando Korinto

18 Pala kodoia o Pavel teleardeas andai Atena hai ghelos ko Korinto. ² Othe arakhleas ăk evreeo po anav Akuiila, savi țîrdilas pes andãk familia anda o foro Pont. Na dã but timpo ov avilos andai Italia pe romneasa, e Priscila, kã o baro thagar o Klaudiu poruncisardeas ka saorã evreea te telearen andai Roma. O Pavel ghelos lende ³ hai acilos lende kã kerenas sa kodoi buki, kerelas buki lența, lenghi buki sas te kerel korturi. ⁴ Ov delas duma and-e sinagoga andã fiosavo Sabato hai încerkolas te kerel le evreen hai le grecen te pakean.

⁵ Dar kana aviles o Sila hai o Timotei andai Macedonia, o Pavel dinea peo timpo sea le kuvîntoske hai sikavelas le evreenghe kã o Isus si o Kristos. ⁶ Dar anda kodoia kãl evreea uștenas leski kontra hai hulinas les, o Pavel skuturisardeas pe țoale hai phendea lenghe:

— Tumaro rat te perel pã tumaro șãro, me sem ujo. Dakanara va giava kãl neevreea.

⁷ Hai pãce înklistos othar, întrisailos andãk kher ăk manușãsko savo daralas katar o Del. Lesko anav sas Titus Iust, hai lesko kher sas pașa-i sinagoga.

⁸ Hai o Krisp, o baro le sinagogako, pakeaias ando Rai ku saoro kher piro. Hai but andal korintea save

***17:18** Ăl epikurenea pakeanas kã ăl manuș trãbul te train sar kamen. Ăl stoicea phenenas kã trãbul te akceptis ăl dukha hai ăl nekazuri.

†**17:19** Ăk than and-e Atena kai kidelas pes e lumea hai kai denas duma.

aşundesas le Pavelos pakeaies hai sas bolde.⁹ Andăk reat o Rai phendeas le Paveloske andăk dikhimos:

— Na dara, de дума hai ta na acios!¹⁰ Kă me sem tusa, hai konik ni va ciula o vast pă tute kaşte kerel tuke nasul, kă but andal manuş kadal foroske si mîră.

¹¹ Kadea kă ov acilos othe ăk bărş hai epaş hai sikavelas maşkar lende o kuvînto le Devlesko.

¹² Ando timpo so o Galion sas guvernatori ando ţinuto Ahaia, ăl evreea uştilos ăk gîndosa kontra le Paveloski hai înghearde les anglai kris¹³ phenindos:

— O manuş kadava aţîţol le manuşăn te înkionon pes le Devleske andăk felo kai si kontra le krisaki.

¹⁴ Kana o Pavel kamnos te del дума, o Galion phendeas le evreenghe:

— Te afi sas e vorba anda daiiceste kerdo bango sau ăk buki nasul, mo evreea, aşunavas tumen.¹⁵ Dar kana si e vorba anda vorbende, anda anaveste hai anda tumari kris, si tumari treaba! Me ni kamav te krisov kadal bukea.

¹⁶ Hai gonisardea len katar e kris.¹⁷ Atunci saoră lumea ciutes o vast po Sosten, o baro le sinagogako, hai marde les angla e kris. Dar le Galios ni dukhalas les katar sea kadala.

O Pavelo ando Ierusalimo hai and-e Antiohia

¹⁸ O Pavel mai acilos othe but timpo. Pala kodoia lile peske vast lacio katar ăl phral. Tunzisardeas peo şăro and-e Kenkreea, kăci haleasas ăk phanglimos. Hai teardeas le korabiiasa karing e Siria le Priscilasa hai le Akuiilasa.*¹⁹ Aresles ando Efes, hai o Pavel mukleas le Akuiilas hai le Priscila othe. Hai ov ghelos ke sinagoga hai beşlos dă vorbă le evreenţa.²⁰ Kadala rughisarde les te aciul lende mai but timpo. Dar ov ni kamnos,²¹ lilea peske vast lacio lendar hai phendeas:

— Kana va kamela o Del, va riva man pale tumende.

Pala kodoia teardea le korabiiasa anda o Efes.

²² Ke Cezareea dineas pes tele andai korabiiha hai uştilos ko Ierusalimo kaşte salutit e khangheri. Pala kodoia teardeas ke Antiohia.²³ Păce beşlos othe ăk timpo, teardeas hai nakhlos anda o ţinuto le Galaţiako hai le Frigiako, zurearindos saoră ucenicen.

O Apolo

²⁴ Ko Efes avilos ăk evreo savo buciolas Apolo, savo ţîrdilas pes anda o foro Alexandria, savo delas дума

mişto hai pringianelas mişto ăl Skripturi.²⁵ Sas sikado anda o drom le Raiesko, delas дума iagasa hai sikavela ciaces anda o Isus, makar kă ni pringianelas numa o bolimos le Ioanosko.²⁶ Începosailos te del дума bi darako and-e sinagoga. Kana aşunde les, e Priscila hai o Akuiila lile les peste, sikade les hai ajutisarde les te hakearel mai mişto o drom le Devlesko.

²⁷ Pala kodoia ov kamnos te gial and-e Ahaia, hai ăl phral zurearde les hai ramosardes le ucenicenghe te primin les mişto. Kana areslos othe, ajutisardeas but kolen save pakeaies prin o miştimos le Devlesko,²⁸ kă zuralimasa mardea le evreen andă lenghe vorbe angla saoră lumea hai sikadea lenghe andal Skripturi kă o Isus si o Kristos.

O Pavel ko Efes

19 Ando timpo so o Apolo sas ando Korinto, o Pavel, păce nakhlos maşkar ăl munţi, areslos ko Efes. Othe arakhleas nişte ucenicea² hai phendea lenghe:

— Kana pakeaien, primisarden o Duho Sfînto?

On dine les anglal:

— Nici ni aşundeam kă si Duho Sfînto.

³ Ov puşleas:

— Atunci so bolimasa senas bolde?

Hai on dines anglal:

— Le bolimasa le Ioanosko.

⁴ Atunci o Pavel phendeas:

— O Ioan boldeas le manuşăn kai kamenas te sika-ven kă mukles o bezeh hai boldineailles karing o Del. Hai phenelas le manuşănghe te pakean andă kova savo avelas pala leste, kadava si o Isus.

⁵ Kana aşundes kadal bukea, boldineailles ando anav le Raiesko le Isusosko.⁶ Kana o Pavel ciuteas pe vast pă lende, o Duho Sfînto avilos pă lende, hai începosailles te den дума andăl ciba hai te prorocin.⁷ Ku sea sas kam deşudui murş.

⁸ Hai ov gialas ke sinagoga, hai timpo trine cionengo dineas дума bi darako. Beşelas de vorbă lenţa hai rodela te anel len peste sikaindos lenghe sar si o thagarimos le Devlesko.⁹ Dar aver anda lende kerdiles şărale, ni kamnes te pakean hai denas дума dă nasul o Drom le Raiesko angla ăl manuş, kadea kă ov teardos lendar hai lileas pesa le ucenicen hai sikadea len andă fiosavo ghes ke şkoala iekheski kai buciolas Tiranos.¹⁰ Kadea sas timpo duie bărşengo, kadea kă sea kai beşenas ando ţinuto le Asiako, kabor

***18:18** E Kenkrea si ăk porto kă deş kilometra ko esto katar o Korinto.

evreea hai kabor i greci, așundes o kuvînto le Raiesko.*

Ăl ciave le Scevaske

¹¹ O Del kerelas minuni prin ăl vast le Paveloske kai ni mai dikhineailesas, ¹² gi othe kă pâl nasfale ciunas pes basmale hai șorturi kai sas makle katar lesko trup, hai kadala sas sastearde, hai ăl duhuri ăl nasul înklenas anda lende.

¹³ Dar niște evreea save gianas andak than andă aver than te înkalaven le benghen andal manuș, incerkosardes te den mui o anav le Raiesko o Isus pă kola saven sas len duhuri nasul, phenindos:

— Porunciv tumenghe ando anav le Isusosko anda savo del duma saorănghe o Pavel, te înklen avri!

¹⁴ Sas iefta ciave le Scevaske, ăk baro rașai evreeo, save kerenas e buki kadaia. ¹⁵ O duho nasul dinea len anglal:

— Le Isusos pringianav les hai le Pavelos gianav les, dar tume kon sen?

¹⁶ Hai o manuș andă savo sas o duho nasul, huklos pă lende, hai kă sas mai zuralo lendar, mardeas saorăn kadiki dă nasul kă nașles nanghe hai rănime anda o kher kodova.

¹⁷ E buki kadaia sas pringiandi katar saoră evreea hai katar saoră greci save beșenas ando Efes, hai saorăn lilea len dar, hai o anav le Raiesko Isus sas slăvime. ¹⁸ But anda kola kai pakeaiesas aviles hai phenenas klaro hai bi darako sar traiaisales mai anglal. ¹⁹ Mașkar lende sas but vrăjitorea hai andines pe lila hai phabarenas len angla sea. Kana kerdes sokoteala kabor love kerenas kadal lila, aresenas peinda mii ruposke. ²⁰ Hai anda felo kodova o kuvînto le Raiesko sa bareolas hai but zuraolas.

O Pavel kamel te gial ko Ierusalimo

²¹ Pala kadal bukea o Pavel ciutea peske ando gîndo te nakhel andai Macedonia hai andai Ahaia hai te gial ko Ierusalimo. Phendeas:

— Păce va giava othe trăbul te dikhav i e Roma.

²² Dineas drom and-e Macedonia dui anda pe ajutorea, le Timoteies hai le Erastos, dar ov mai acilos ăk timpo and-e Asia.

Nekazuri ando Efes

²³ Ando timpo kodova kerdilis ăk bari tulburarea anda o Drom le Raiesko. ²⁴ Sas ăk manuș kai kerelas buki le ruposa, po anav Dimitrie, kerelas anda o ru-

po țîine templea le zeiițake Artemis hai prin kadaia anelas le meseriașenghe na țîra love. ²⁵ Kidindos kadalen hai kolen kai kerenas buki sar lenghi, phendeas:

— Romale, gianen kă amaro bravalimos avel andai buki kadaia. ²⁶ Dikhen hai așunen kă kadav Pavel, na numa ando Efes, dar kam andă saoro ținuto le Asiako, konvingisardeas hai thardeas buten, phenindos kă ăl bukea kerde katar ăl vast le manușănghe nai devla. ²⁷ Daștil pes te avel daiicii nasul: na numa amari buki te aresel ta na mai avel dikhli, dar i o templo le bare zeiițako Artemis ta na mai avel khanci andal manuș. Hai lako barimos savi si cinstime andă saorî Asia hai andă saorî lumea si te hasaol.

²⁸ Kana așundes kadala, pherdiles holi hai dines mui:

— Bari si e Artemis, e zeiița le efeseienghi!

²⁹ Saoro foro tulburisailos hai sea năvălisardes ando teatro hai astardes le Gaiusos hai le Aristarhos, dui macedoniaea, save phirenas le Pavelosa. ³⁰ O Pavel kamnos te gial te del duma le manușănta, dar ăl ucenicea ni mukle les. ³¹ Kear ăl mai bare anda o ținuto le Asiako, save sas amal le Pavelosa, dine drom leste te rughin les ta na gial ko teatro.

³² Aver denas mui iekh, aver denas mui aver, kă ando kidimos le manușăngo sas ăk dilimos hai ăl mai but nici ni gianenas soste kidineailesas. ³³ Ăl evreea dine les brînci le Alexandros angle, hai trin ștar andal manuș kai sas kidine dine mui so on gîndinas kă trăbul te phenel ov. Atunci o Alexandro kerdeas semno le vastesa hai kamnos te apăril pes angla ăl manuș. ³⁴ Dar kana dine pi seama kă si evreeo, sea dine mui andăk glaso timpo kam dui ceasuri:

— Bari si e Artemis, e zeiița le efeseienghi!

³⁵ Ăk mai sikado le forosko liniștisardeas le manușăn hai phendeas:

— Romale anda o Efes, savo si kodova kai ni gianel kă o foro le efeseiengo si o than kai dikhel katar o templo le bareako Artemis hai kai lako kipo pelo anda o ceri. ³⁶ Kodolaske konik ni daștilas te phenel kă nai kadea e buki kadaia, kadea kă trăbul te liniștin tumen hai ta na keren khanci bi gogheako. ³⁷ Kă andinen kadal manușăn, kai ni jefuiisardes nici o templo nici ni phendes daiicii nasul anda amari zeiița. ³⁸ Kadea kă kana o Dimitrie hai ăl meseriașea kai si lesa kamen te roven pes kontra dakanikaski, e kris si putardi hai si krisitorea: te roven pes iekh pă aver. ³⁹ Dar kana kamen aver daiicii, daștis te das du-

***19:10** E Asia sas sar ăk județo and-e regiunea kai si e Turciia daghesara.

ma anda kadaia ando kidimos obișnuiime le forosko. ⁴⁰ Dar akanak ăl romaia daștin te phenen kă ușteas lenghi kontra andai kauza le gheseski dă aghes, kă nai amen nici ăk motivo te dastis te sikavas lenghe anda soste si kadai tulburarea.

⁴¹ Pala kadal vorbe dineas o drom le manușăngo.

O Pavel gial and-e Macedonia hai and-e Greciia

20 Pala so termenisailis e tulburarea, o Pavel dineas mui le ucenicen hai zurardea len, lile peske vast lendar hai teleardeas te gial and-e Macedonia. ² Nakhlos anda o ținuto kodova hai phen-deas but bukea kaște zurarel le phralen. Pala kodoia ghelos and-e Greciia. ³ Othe beșlos trin cion. Kana sas gata te telearel le korabiiasa and-e Siria, niște evreea kerdes plano kaște kerel leske nasul. Kadea kă hotărîsardeas te ril pes prin e Macedonia. ⁴ Le Pavelosa sas o Sopater, o ciavo le Piroosko andai Bereea, o Aristarh hai o Sekund anda o Tesalonik, o Gaiu andai Derbea, o Timotei, hai anda o ținuto le Asiako o Tihik hai o Trofim. ⁵ Kadala gheles angle hai ajukearde amen ke Troa. ⁶ Pala ăl ghesa bare le Azimen-ghe, teleardeam le korabiiasa anda o Filipi hai pala pangi ghes aresleam lende and-e Troa. Othe beșleam iefta ghes.

O Eutih pelos tele katar le duiengo etajo

⁷ Ando ghes pala o Sabato seamas kidine andăk than kaște phagas o marno. ^{*h} O Pavel, pentrukă sas te telearel andă le duiengo ghes, delas дума but timpo, gi ke epaș le reakeaki. ⁸ And-e odaia opral kai seamas kidine sas but felinarea. ⁹ Hai ăk tărno po anav Eutih, savo beșelas po geamo, mai kă sutosas ando timpo so Pavel sa delas дума. Kana ciaces sutos, pelos tele katar le duiengo etajo. Kana ăl manuș gheles leste, arakhle les mulo. ¹⁰ O Pavel dinea pes tele, banghilo pă leste, lilea les and-e angali hai phendeas:

— Na daran, kă trail.

¹¹ Pala kadaia o Pavel uștilos ko etajo, phagleas o marno hai haleas. Hai mai dineas дума le manușănța but timpo, gi kana parnilos. Pala kodoia teleardeas. ¹² O tărno sas îngheardo khere giuvindo, hai but bukurisailis.

O Pavel ando Milet

¹³ Gheleam ke korabiia mai anglal hai terleardeam ko Asos, katar trăbulas te las le Pavelos. Kăci ov phendea amenghe te keras kadea, kă kamnos te kerel o drom telal. ¹⁴ Kana maladilos amența ando Asos, lileam les and-e korabiia hai gheleam ko Mitilene. ¹⁵ Othar gheleam pe marea hai andă le duiengo ghes aresleam angla e insula Kios. Andă koaver ghes gheleam gi ko Samos hai pala înkă ăk ghes aresleam ando Milet. ¹⁶ O Pavel hotărîsailosas te nakhel pașă o Efes, kăci ni kamelas te beșel prea but and-e Asia, kă grăbilas pes, kana daștilas pes, te arasel ando Ierusalimo ando ghes le Peiindango.ⁱ

O Pavel lel peske vast lacio katar ăl prezbiterea anda o Efes

¹⁷ Anda o Milet o Pavel dineas drom ko Efes hai dineas mui le prezbiteren le khanghereake. ¹⁸ Kana aviles leste, phendea lenghe:

— Tume gianen sar phiradilem tumența saoro timpo anda o angluno ghes dă kana ciutem o pîrno pe phuv le ținutosko le Asiako. ¹⁹ Slujisardem le Rai-eske kerindos man mai ținino hai apseanța, hai semas încerkome katar ăl planuri le evreenghe kaște kerel manghe nasul. ²⁰ Gianen kă ni garadem khanci kai sas anda tumaro miștimos, hai phendem tumenghe. Hai sar sikadem tumen angla ăl manuș hai andă tumare khera. ²¹ Phendem o ciacimos le evreenghe hai i le grecenghe, kaște bolden pes katar o bezeh ko Del hai te pakean andă amaro Rai o Isus.

²² Hai akanak ita kă forțome katar o Duho giav ko Ierusalimo bi te gianav so va kerdeola pes manghe othe. ²³ Dar gianav kă andă fiosavo foro o Duho Sfînto phenel manghe o ciacimos: kă ajukearen man lanțuri hai pharimata. ²⁴ Dar me ni ciav nici ăk prețo pă mîrî viața, sar kana avela manghe kuci, kaște daștiv te termeniv muro phirimos hai e buki savi primisardem lan katar o Rai o Isus - te phenav o ciacimos andai vesteas e laci ando miștimos le Devlesko.

²⁵ Hai akanak ita, gianav kă ni va mai dikhena muro mui nici iekh anda tumende katar nakhlem kana dinem дума saorănghe anda o thagarimos le Devlesko. ²⁶ Anda kodoia phenav tumenghe o ciacimos aghes: man nai man nici ăk doș kana dă iekh anda tumende hasaol. ²⁷ Kă ni dinem parpale ta na phenav tumenghe sea so kamel o Del. ²⁸ Len seama tu-

***20:7** Dastil pes te avel e Cina le Raieski sau ăk sinia obisnuiime.

^h20:7 Luka 9:16 Luka 22:19 Luka 24:30 **ⁱ20:16** Fapte 2:1

mende hai kă saorî turma pă savi o Duho Sfînto ciutea tumen bare! Te aven ăl pastorea le khanghereaki le Raieski, savea kindea lan prin o rat pe Ciavesko! ²⁹ Gianav mişto kă pala muro telearimos va avena maşkar tumende ruva sălbatică hai va încerkona te distrugin e turma. ³⁰ Kear anda tumaro maşkar va uştena manuş save va sikavena bukea ohamne kaşte ţîrden le ucenicen pala peste. ³¹ Kadea kă len seama hai anen tumenghe goghi, kă timpo trine bărşengo ghes hai reat ni oprisailem ta na îndemnov apseanţa fiosaves.

³² Akanak dav tumen and-e grija le Devleski hai le kuvîntoski savo del duma anda lesko miştimos, savo daştil te kerel tumen zurale hai te del tumen moştēnirea saoră sfînţenţa. ³³ Ni kamnem nici o rupo, nici o sumnakai, nici ăl Țoale dakhanikaske. ³⁴ Tume gienen kă kerdem buki mîră vastenţa andal bukea anda save sas man nevoia hai i kolen kai sas manţa. ³⁵ Andă sea sikadem tumen kă kerindos kadea buki phari trăbul te ajutin kolen kai nai len, anindos tumenghe goghi kăl vorbe le Raieske le Isusoske, save kear ov phendeas: «Sen mai bahtale kana den, dă sar kana primin.»

³⁶ Păce phendea kadala o Pavel, dinea kocia hai rughisailos saorenţa. ³⁷ Ku sea ruies but, liles and-e angali le Pavelos hai ciumide les. ³⁸ So dukhadea len mai but sas e vorba savi phendeasas lan lenghe ov, kă nai te mai dikhen les. Pala kodoia înghearde les gi ke korabiia.

O Pavel gial ko Ierusalimo

21 Păce Țîrdineaileam anda lenghe vast, uştileam and-e korabiia hai gheleam orta ko Kos. Andă le duiengo ghes gheleam ko Rodos hai othar ke Patara. ² Othe arakhleam ăk korabiia savi telearelas karing e Feniciia, uştileam andă late hai teleardeam. ³ Dikhleam dural o Cipro, mukleam les ke stîngo, hai dikhleam amare dromestar karing e Siria. Aresleam ando foro Tir, kai trăbular te deskărkil pes e korabiia. ⁴ Hai othe arakhleam le ucenicen hai acileam iefta ghes lenţa. Kadala prin o Duho phenenas le Paveloske ta na gial ko Ierusalimo. ⁵ Kana avilos o timpo, teleardeam hai dikhleam amare dromestar. Hai on sea, ku giuvlea ku ciave, nakhade amen gi avri anda o foro. Ku sea dineam kocia othe pe plaja hai rughisailoam. ⁶ Pala kodoia lileam amenghe vast iekh avrestar, ame uştileam and-e korabiia, hai on risailes khere.

⁷ Ame gheleam mai dur anda o Tir hai aresleam ke Ptolemaida. Salutisardeam le phralen hai beşleam ăk ghes lende. ⁸ Andă koaver ghes teleardeam hai aresleam ke Cezareea. Othe gheleam khere ko Filip o evanghelisto. Ov sas iekh anda kola ăl ieftaj hai beşleam leste. ⁹ Hai kodoles sas les ştar ceia barea save prorocinas.

¹⁰ Păce beşleam othe mai but ghes, avilos anda e Iudeea ăk proroko po anav Agab. ¹¹ Avilos amende, lileas e haravli le Paveloski, phanglea pes kăl pîrne hai kăl vast hai phendeas:

— Kadea phenel o Duho Sfînto: Le manuşas kasiki si e haravli kadaia, kadea va phandela les ăl evreea ando Ierusalimo hai va dena les andăl vast le neevreenghe.

¹² Kana aşundeam kadal bukea, i ame hai i kodola othar rughisardeam le Pavelos ta na gial ko Ierusalimo. ¹³ Atunci o Pavel dineas anglal:

— So keren da roven kadea hai cinen muro ilo? Me sem gata na numai te avav phanglo, dar i kear te merav ando Ierusalimo anda o anav le Raiesko o Isus.

¹⁴ Kana dikhleam kă ni daştis te konvingis les, acileam hai phendeam:

— Te kerdeol so kamel o Rai!

¹⁵ Păce nakhles ăl ghesa kodola, pregătisaileam hai teleardeam ko Ierusalimo. ¹⁶ Gheses amenţa i nişte ucenicea andai Cezareea hai înghearde amen te beşas kă iekh po anav Manason anda o Cipro, kadava sas maşkar ăl anglune ucenici.

O Pavel ando Ierusalimo

¹⁷ Kana aresleam ko Ierusalimo, ăl phral primisarde amen bukuriasa. ¹⁸ Andă koaver ghes o Pavelo gheselos amenţa ko Iakov, hai saoră prezbiteria sas othe. ¹⁹ Păce dinea len ghes lacio, phendea lenghe pă rînd saoră bukea so kerdeas o Del ando maşkar le neevreengo prin leski buki.

²⁰ Kana aşundes kadal bukea, slavisardes le Devles. Pala kodoia phende leske:

— Ita, phrala, kabor mii evreea pakeaies, hai sea pakean iagasa kă trăbul te înceares e Kris le Moiseaski. ²¹ Dar phendineaileam lenghe anda tute kă sikaves saoră evreen kai train maşkar ăl neevreea te muken e Kris le Moiseaski, hai i kă phenes lenghe ta na cinen pe ciaven tele hai ta na mai train pala ăl obiceia. ²² So si kerimasko? Ăl manuş sigur si te aşunen kă avilean. ²³ Kadea kă ker so phenas tuke! Si amen kathe ştar murş save kerdes ăk phanglimos.^k

²⁴ Le len tusa, ujosao andăk than lența hai pokin anda lende, ka on te daștin te randen peo șăro! Hai kadea va gianena sea kă nai khanci ciacimos anda so phendineailos anda tute, hai kă i tu înkeares e Kris. ²⁵ Hai anda ăl neevreea kai pakeaies, ame hotărîsar-deam hai ramosardeam lenghe ta na han o hamos jertfime le idolenghe, ta na han rat sau animalea kai sas kidine koratar hai te ferin pes katar e kurvia.¹

²⁶ Kadea kă andă koaver ghes o Pavel lileas le manușan kodolen hai ujosailos lența. Pala kodoia ghe-los ko Templo kaște phenel o timpo kana phanda-deon ăl ghesa le ujomaske hai kana va andola e jertfa anda fiosavo anda lende.

Ăl dușmaia le Paveloske încerkon te mudaren les

²⁷ Kana sas pă terminimaste ăl iefta ghes, niște evreea andai Asia, dikhindos les ando Templo, ațîțo-sardes le manușan save sas kidine hai ciute o vast pă leste. ²⁸ Începosailles te den mui:

— Rom israelițea, ajutin amen! Kadava si o manuș kai sikavel saoră manușan pă saoră thana bukea save si kontra amare poporoski, kontra le Krisaki hai kontra kadal Temploski. Ba kear andineas pesa ando Templo niște greci hai mahrisardeas kadav than sfînto.

²⁹ (Anda kodoia kă dikhlesas mai anglal le Trofimos, ăk manuș anda o Efes, le Pavelosa ando foro hai pakeanas kă ov andineas les ando Templo.)

³⁰ Saoro foro agiteailos hai kidineailles ăl manuș anda saoră riga. Astarde le Pavelos hai tîrîsarde les avri anda o Templo hai po than ăl udara sas phandade. ³¹ Ando timpo so ăl manuș încerkonas te mudaren le Pavelos, ghelis e vestea ko kăpitano le batalionosko kă saoro Ierusalimo tulburisailos. ³² Po than o baro kăpitano lileas pesa soldațea hai kăpitaia kai si păk șăl soldațea hai nașlos tele lende. Kana dikhle le kăpitano hai le soldațen, ăl evreea ni mai mardes le Pavelos. ³³ Atunci o kăpitano pašilos, astardea les hai poruncisardeas te phanden les duie lanțurența. Hai pușleas les kon si hai so kerdeas. ³⁴ Uni andal manuș kai sas kidine denas mui daicii, aver manuș aver daicii. Anda kodoia kă o kăpitano ni daștisailos te hakearel o ciacimos andai kauza le tulburarakî, dineas ordino ka o Pavel te avel îngheardo and-e kazarma. ³⁵ Kana areslos păl skări, ăl soldațea trăbuiisardes te kîrîn le Pavelos, kăci ăl manuș ka-

menas te phaghen les. ³⁶ Ăl manuș kai sas kidine înkeardonas pala leste hai denas mui:

— Mudaren les!

³⁷ Kana sas gata te înghearen les and-e kazarma, o Pavel phendeas le kăpitanoske:

— Daștiv te phenav tuke daicii?

O kăpitano phendeas:

— Giances grecisko? ³⁸ Atunci san o egipteano savo uștilos kontra amari mai palal hai îngheardeas ande mulani le ștare miien manuș nasul kai mudarenas?

³⁹ O Pavel phendeas:

— Me sem evreeo anda o foro Tars andai Ciliciia, cetățeano ăk forosko mișto pringiando. Rughiv tut, muk man te dav дума le manușanghe!

⁴⁰ Păce dinea les voia, o Pavel beșlos păl skări hai kerdeas semno le manușanghe le vastesa. Kana sea aciles, o Pavel dinea lenghe дума and-e cib le evreenghi kadea:

22 — ¹ Romale: phralale hai phure, așunen akanak, muken man te apariv man!

² Kana așundes kă del lenghe дума and-e cib le evreenghi, kerdes i mai bari liniștea. Atunci ov phendeas:

— ³ Me sem ăk evreeo, kerdo ando foro Tars andai Ciliciia, dar barilem kathe kăl pîrne le Gamalioske, ando foro kadava. Sikilem te înkearav saorî Kris amare dadenghi, hai semas kadiki dă pherdo rîvna anda o Del, kadea sar sen i tume aghes. ⁴ Rodem te kerav nasul le manușanghe kai gianas pă kadav Drom, kear gi kă lengo mudarimos. Astartem i murș hai i giuvlea hai ciutem len ando phandaimos. ⁵ Kă kerdem kadal bukea, daștil te phenel tumenghe o baro rașai hai saoro kidimos le phurengo. Lilem kear i skrisori lendar karing ăl phral evreea anda o Damasko, kai ghelem te anav phangle kadal manușan ko Ierusalimo kaște aven pedepsime.

⁶ Dar ando timpo so giavas hai pașovas katar o Damask, o ghes kăl deșudui andak data andă muro juro strălucisardeas ăk bari lumina anda o ceri. ⁷ Pelem ke phuv hai așundem ăk vocea kai phenelas manghe: «Saule, Saule, soste rodes te keres manghe numa nasul?» ⁸ Me dinem anglal: «Kon san, Raia?» Hai ov phendeas: «Me sem o Isus anda o Nazareto, saveske rodes te keres numa nasul.» ⁹ Kola kai sas manța dikhles e lumina dar ni așundes o glaslo kolesko kai dinea manghe дума.

¹⁰ Me phendem: «So te kerav, Raia?» Hai o Rai phendea manghe: «Uști, gia ando Damask hai othe

va phendeola pes tuke sea so sas hotărîme te keres.»

¹¹ Andai kauza le strălucimaski le luminaki, ni mai daştivas te dikhav. Kadea kă kola kai sas manţa lile man vastestar hai kadea areslem ando Damask.

¹² Othe sas ăk manuş Anania, savo trailas palai Kris, hai saves saoră evreea anda o Damask denas les дума dă mişto. ¹³ Ov avilos, beşlos paşa mande hai phendea manghe: «Phrala Saule, dikh pale!» Hai me po than dikhlem les. ¹⁴ Ov phendeas: «O Del amare dadengo alosardea tut te pringianes leski voia hai i te dikhes Koles le Ciaces hai te aşunes vorbe anda lesko mui. ¹⁵ Kă va avesa lesko martori anda saoră manuş, phenindos lenghe so dikhlean hai aşunde-dean. ¹⁶ Hai akanak, so mai ajukeares? Uşti, primisar o bolimos hai thov tut bezehăndar, dindos mui lesko anav!»

¹⁷ Păce risailem ando Ierusalimo, ando timpo so rughivas man ando Templo, sas man ăk dikhimos. ¹⁸ Dikhlem le Raies phenindos manghe: «Sigo hai kear akanak telear anda o Ierusalimo, kăci ăl manuş katar ni va primina ki mărturia anda mande.» ¹⁹ Hai me phendem: «Raia, on gianen kă me giavas andăl saoră sinagogi kaşte phandav len hai maravas kolen kai pakean andă tute. ²⁰ Hai kana sas ciordino o rat le Ştefanosko, keo martori, semas i me othe, semas dă akord hai kear păzisardem ăl haine kolenghe kai mudarde les.» ²¹ Atunci ov phendea manghe: «Gia, kă va dava tut drom dur, kăl neevreea.»

²² On aşunde les gi ke vorba kadaia. Hai atunci începosailes te zbărîn:

— Le pa-i phuv iekhes sar kadava, kă ni meritil te trail!

²³ Zbărînas, ciudenas pa peste pe haine hai ciudenas prafo opre. ²⁴ O kăpitano poruncisardeas te înghearen le Pavelos and-e kazarma hai te cercetin les marindos les le biciosa, kaşte aflil soste denas mui ăl manuş kadea leski kontra. ²⁵ Ando timpo so phandenas les le haravleanţa, o Pavel phendeas le kăpitanoske kai sas păk şăl soldeateşa savo beşelas othe:

— Si tumen voia te maren ăk cetăţeano romano savo nas krisome?

²⁶ Kana aşundeas kadala, o kăpitano ghelos le mai baro kăpitano hai phendeas leske:

— So keres? Kă o manuş kadava si cetăţeano romano.

²⁷ O baro kăpitano ghelos ko Pavelo hai puşlea les:

— Phen manghe, san romano?

Ov phendeas:

— Da.

²⁸ O kăpitano dineas anglal:

— Me pokindem but love kaşte primiv kadai cetăţenia.

O Pavel phendeas:

— Hai me kadea kerdineailm.

²⁹ Po than duriles ăl manuş kai trăbunas te cercetin les. Hai o kăpitano, kana aflisardeas kă o Pavel si romano, darailos kă phangleasas les.

O Pavel anglai kris le evreenghi

³⁰ O baro kăpitano kamelas te gianel mişto anda soste si pîrîme o Pavel katar ăl evreea, kadea kă andă koaver ghes putardeas leske phanglimata hai poruncisardeas te kiden pes ăl bare raşaia hai saoră krisitorea. Pala kodoia andeas le Pavelos angla lende.

23 O Pavel dikhleas orta păl krisitorea hai phendeas:

— Phralale, kerdem întotdeauna sea so pakeaiem kă si mişto angla o Del.

² O baro raşai o Anania poruncisardeas kolenghe kai beşenas paşa o Pavel te den les dab po mui.

³ Atunci o Pavel phendeas le Ananiaski:

— Va marelă tut o Del, zidona văruiime!^m Tu beşes othe te krisos man palai Kris hai poruncis te maren man kontra le Krisaki?

⁴ Kola kai beşenas paşa leste, phendes:

— Jignos le bare raşaies le Devlesko?

⁵ Hai o Pavel phendeas:

— Ni gianglem, phralale, kă si o baro raşai, kăci si ramome: «Ta na des дума dă nasul le bares ke porosko.»ⁿ

⁶ O Pavel gianglindos kă ăk rig anda lende sas sadukeia hai aver fariseia, dineas mui and-e kris:

— Phralale, me sem fariseio, ciavo fariseiengho. Sem krisome kă pakeav kă ăl manuş va înviona andal mule.

⁷ Kana phendeas kadaia, ăl fariseia hai ăl sadukeia începosardes ăk cearta, hai o kidimos le manuşango pharadilos. ⁸ Kăci ăl sadukeia phenen kă nai învie-rea, nici îngerea, nici duhuri, dar ăl fariseia phenen kă si.

⁹ Kerdinealis ăk bari gălăgiia. Nişte sikaiitorea le Krisake save sas fariseia uştiles hai certonas pes zurales phenindos:

— Ni arakhas khanci nasul ando manuş kadava. Hai kana fi dineas leske дума dă ăk duho sau ăk îngero?

^m23:3 Ezekiel 13:10-16 ⁿ23:5 Exodo 22:28

¹⁰ E cearta bareolas kadiki dă but, kă o komandanto daralas ka o Pavel ta na avel kerdo kotora lendar. Kadea kă poruncisardeas le soldațenghe te gian te len les anda lengo mașkar hai te înghearen les and-e kazarma.

¹¹ Andă koiaver reat, o Rai beșlos pașa leste hai phendeas:

— Av zuralo! Kăci kadea sar phendean o ciacimos anda mande ando Ierusalimo, sa kadea trăbul te phenes o ciacimos i and-e Roma.

Ăl evreea kamen te mudaren le Pavelos

¹² Kana parnilos, niște evreea maladies, kerdes ăk plano hai haies sovel ta na han hai ta na pen gi kana ni va mudarena le Pavelos. ¹³ Kola save kerdesas kadav plano sas mai but dă saranda. ¹⁴ On gheles kă bare rașaia hai kă phure hai phendes:

— Ame seam phangle ăk soveleasa ta na has khanci gi kana ni va mudarasa le Pavelos. ¹⁵ Kadea kă akanak tume hai e kris rughin le komandantos te anel les tumende, sar kana kamenas te cercetin les mai but. Hai gi kana ov te aresel tumende, ame seam gata te mudaras les.

¹⁶ Dar o ciavo le pheako le Paveloski așundeas anda kadai kapkana. Ghelos and-e kazarma hai phendeas le Paveloske. ¹⁷ O Pavel dineas mui iekhes andal kăpitaia hai phendeas:

— Înghear kadal tărnes ko komandanto, kă si les te phenel leske daiicii.

¹⁸ Kadea kă lileas les hai îngheardea les ko komandanto hai phendeas:

— O Pavel o phandado dinea man mui hai rughisardea man te anav kadal tărnes tute, kă si les te phenel tuke daiicii.

¹⁹ O komandanto astardea les vastestar, lilea les rigate hai pușlea les:

— So si tut te phenes manghe?

²⁰ Ov phendeas:

— Ăl bare le evreenghe dine pes duma te rughin tut ka tehara te îngheares le Pavelos anglai kris, sar kana kamenas te pucen les mai but anda leste.

²¹ Tu ta na pakeas len, kăci mai but dă saranda murș evreea va beșena garade, ajukearindos te mudaren les. On haies sovel ta na han hai ta na pen gi kana ni va mudarena les. Akanak si gata hai ajukearen ka tu te phenes da.

²² O komandanto mukleas le tărnes te telearel, poruncindos leske:

— Ta na phenes khanikaske kă phendean manghe anda kadal bukea!

O Pavel si dino drom and-e Cezareea

²³ Atunci o komandanto dineas mui dui kăpitaia hai phendeas:

— Pregătin dui șăla soldațea kaște gian and-e Cezareea, ieftadeșa manuș păl grast hai dui șăla soldațea sulițența kă deș e reat.

²⁴ Mai phendea lenghe te pregătin i grast anda o Pavel, kaște ciun les păl grast hai te înghearen les sastevesto ko guvernatori Felix. ²⁵ Hai ramosardeas ăk skrisoarea savi phenelas:

²⁶ „Sem o Klaudius Lisias hai ramov le raieske o guvernatori Felix:

Te aves sastevesto!

²⁷ Ăl evreea astardes kadal manușăs hai pregătin nas pes te mudaren les. Me aflisardem kă si cetățeano romano hai kodolaske hastradem les mîră soldațența. ²⁸ Kannem te gianav soste pîrînas les, kadea kă îngheardem les angla lenghi kris. ²⁹ Aflisardem kă sas pîrîme anda bukea phangle katar lenghi Kris. Dar ni kerdeas khanci kaște meritil te merel sau te cias les andă lanțuri. ³⁰ Pala kodoia phendineailos pes manghe kă kerdes ăk plano kaște mudaren les, hai po than dinem les drom tute. Kolenghe kai akuzon les phendem lenghe kaște phenen angla tute so si len kontra leski. Av sastevesto!”

³¹ Ăl soldațea kerdes so phendineailos lenghe, liles le Pavelos hai ando timpo le reakeako înghearde les ando foro Antipatrida. ³² Andă koaver ghes mukles le manușan le grastența te gian mai angle le Pavelos, hai on risaies and-e kazarma. ³³ Kana ăl manuș le grastența aresles and-e Cezareea, dines e skrisoarea ko guvernatori hai andines le Pavelos angla leste. ³⁴ Ov cetisardeas e skrisoarea hai pușleas les anda so ținuto si. Kana aflisardeas kă si andai Cilicia, ³⁵ phendeas:

— Si te așunav tut kana avena kola kai akuzon tut.

Pala kodoia phendeas te avel păzime ando palato le Irodosko.

O Pavel ke kris angla o Felix

24 Pala pangi ghes avilos o baro rașai o Anania niște phurența hai ăk avokatosa po anav Tertul. Andines angla o guvernatori ăl akuzații kontra le Paveloski. ² O Pavel sas dino mui, hai o Tertul începosardeas te akuzol les phenindos:

— Raia Felix, datorită kiri bukuris amen but pa ceatar. Hai datorime ke gogheaki kerdiles but bukea lace anda o poporo kadava. ³ Ame pringianas e buki

kadaia hai întotdeauna hai andă orso than nais tuke. ⁴ Dar ta na înkearav tut prea but, rughiv tut te aves lacio hai te aşunes dui trin vorbe.

⁵ Arakhlem kadal manușăș kă ov si ăk ciuma: începosardeas te kerel tulburări mașkar saoră evreea anda saorî lumea. Si ăk kondukători le sektako le nazarinengo ⁶ hai încerkosardeas te mahril kear i o Templo. Dar ciuteam o vast pă leste. ⁸ Kana va puce-sa les mai but, tu va gianesa saoră bukea anda save ame akuzos les.

⁹ Ăl evreea intrisailles i on and-e vorba hai phendes kă kadea beșen ăl bukea.

¹⁰ Kana o guvernatori kerdea leske semno te del дума, o Pavel dineas anglal:

— Gianindos kă dă but bărș san o krisitori kadal poporosko, sem bukuroso te apăriv man. ¹¹ Kadea sar daștis te aflis, nai mai but dă deșudui ghes dă kana ghelem ko Ierusalimo te înkinov man. ¹² Konik ni arakhlea man handos man dakanikasa ko Templo. Nici ni semas dikhlo kaște ațîțov le manușăn andăl sinagogi sau ando foro. ¹³ Kadal manuș ni daștin te dovedin tuke ăl bukea anda save akanak akuzon man. ¹⁴ Dar pringianav kadaia angla tute: kă slujiv le Devleske amare dadengo, pala o Drom savo on phenen leske sekta. Me pakeav sea so si ramome and-e Kris hai andăl prorocea, ¹⁵ hai si man ando Del e nădejdea kadaia, savi i len si len: kă va avela ăk învierea, i le ciacenghe hai i le nasulenghe. ¹⁶ Kodolaske încerkov te kerav întotdeauna angla o Del hai angla ăl manuș so pakeav kă si mișto. ¹⁷ Pala mai but bărș avilem te anav ajutori^o mîră poporoske hai te anav jertfe. ¹⁸ Ando timpo so keravas kadaia, kana kerdinaillem ujo, arakhle man ko Templo, hai othe nas manuș kidine manța, hai nas nici tulburarea. ¹⁹ Dar sas othe niște evreea andai Asia, on trăbulas te aven kathe angla tute hai te akuzon man kana si len daiicii kontra mîrî. ²⁰ Sau te phenen kala save si kathe andal bukea nasul save arakhle len kana beșlem anglai kris. ²¹ Ăk buki dem mui kana beșlem angla lende: «Aghes sem krisome tumendar kă me pakeav and-e învierea andal mule!»

²² O Felix, savo gianelas dăstul dă mișto anda o Drom kadava, amînosardea len phenindos:

— Kana va avela o komandanto o Lisias, va lava hotărîrea anda tumaro kazo.

²³ Hai poruncisardeas le kăpitanoske te păzil les dar te mukel les ăk țîra mai slobodo, hai ta na opril

leske amalen kaște anen leske bukea savendar si les nevoia.

O Pavel del дума le Felixosa hai leske romneasa

²⁴ Pala trin ștar ghes o Felix avilos pe romneasa, e Drusila, savi sas evreoaika. Dineas mui le Pavelos hai așundeas les anda o pakeamos ando Kristos, o Isus.

²⁵ Dar ando timpo so ov delas дума anda o ciacimos, o oprimos le poftengo hai andai kris savi va avela, o Felix darailos hai phendeas:

— Akanak daștis te gias! Kana mai avela man timpo, va dava tut mui.

²⁶ Sa ăk data ov pakealas kă o Pavel si te del les love, kodolaske delas les mui mai butioar kaște beșel dă vorba lesa.

²⁷ Pala dui bărș ando than le Felixosko avilos o Porcius Festus. O Felix, pentru kă kamnos te kerel po plako le evreengo, mukleas le Pavelos ando phandaiimos.

O Pavel manghel te avel îngheardo angla o baro thagar

25 Pala trin ghes so o Festus areslos ando țînuto, ghelos katar e Cezareea ko Ierusalimo.

² Ăl bare rașaia hai ăl kondukătorea le evreenghe ande leske roimata kontra le Paveloske. Rughisardes le Festusos ³ te kerel lenghe ăk favoarea, te del les drom ko Ierusalimo, kă pregătinas ăk kapkana kaște mudaren les po drom. ⁴ Dar o Festus phendeas kă o Pavel si phandado and-e Cezareea hai kă pa na but timpo i ov va giala othe. ⁵ Ov phendeas:

— Kadea kă anda tumare kondukătorea ăl mai bare te gian manța hai te akuzon les, kana kadav manuș si doșalo.

⁶ O Festus beșlos othe numa ohto sau deș ghes, pala kodoia teleardeas ke Cezareea. Andă le dongo ghes beșlos po skauno le krisimasko hai poruncisardeas te avel andino o Pavel. ⁷ Kana areslos, ăl evreea save avilesas anda o Ierusalimo înkonjurisarde les hai akuzosarde les bute bukeandar nasul, save ni daștinis te dovedin len. ⁸ O Pavel apărisailos:

— Ni kerdem nici ăk bezeh nici kontra le Krisaki le evreenghi, nici kontra le Temploski, hai nici kontra le Cezaroski.

⁹ O Festus, savo kamelas te kerel po plako le evreenghe, dineas anglal le Pavelos:

— Kames te gias ko Ierusalimo hai othe te aves krisome angla mande anda kadal bukea?

¹⁰ O Pavel phendeas:

— Me beşav angla o skauno le krisimasko le Cezarosko, kai trăbul te avav krisome. Ni kerdem khanci nasul le evreenghe, pala sar i tu gianes but mişto.

¹¹ Kana kerdem dak nasulimos sau daiicii te meritil o merimos, ni dav man palpale katar o merimos. Dar kana kadal bukea anda savo akuzon man nai ciace, konik ni daştil te del man andă lengo vast. Mangav te avav krisome katar o Cezar.

¹² Atunci o Festus, pala so beşlos dă vorbă pe konsiliosa, dineas anglal:

— Katar o Cezar manglean te aves krisome, ko Cezar va giasa!

O thagar o Agripa avel ke Cezareea

¹³ Pala dui trin ghes o thagar o Agripa hai e Bernice aviles and-e Cezareea kaşte salutîn le Festusos.

¹⁴ Păce beşles but ghesa othe, o Festus phendeas le thagareske anda o Pavel:

— O Felix mukleas ando phandaiimos âk manuşăs, ¹⁵ kontra saveski ruie pes manghe âl bare raşaiia hai âl phure le evreenghe kana semas ando Ierusalimo, manghindos leski kondamnarea.

¹⁶ Dinem len anglal: kâl romaia nai o obicei te den âk manuşăs po vast khanikasko gi kana kova savo si akuzome ni beşlos iekh angla avreste kolea kai akuzol les, te daştil te apăril pes andai buki anda savi si akuzome. ¹⁷ Kadea kă on aviles kathe, hai ni mai ajukeardem, hai andă koaver ghes beşlem pă o skauno le krisimasko hai poruncisardem te anen kadal manuşăs. ¹⁸ Kana kola kai akuzonas les uştile te akuzon les, on ni dines duma anda bukeande nasul, sar me ajukearavas. ¹⁹ Sas len kontra leski numa nişte bukea anda lenghi religiia hai anda iekh Isus savo mulos, hai anda savo o Pavel phenelas kă si giuvindo. ²⁰ Kă ni gianavas so hotărîrea te lav, puşlem les kana kamel te gial ando Ierusalimo te avel krisome othe andal bukea kadala. ²¹ Dar o Pavel mangleas te aciol ando phandaiimos te ajukearel e hotărîrea le bare thagareski, kadea kă poruncisardem te aciol ando phandaiimos gi kana va dava les drom ko Cezar.

²² O Agripa phendea le Festusoske:

— Kamavas te aşunav i me kadal manuşăs.

Ov phendea:

— Tehara va aşunesa les.

²³ Kadea kă andă koaver ghes o Agripa hai e Bernice barikanes aviles hai întrisailes and-e sala e bari, le kăpitaenţa hai le mai lace manuşănţa le foroske. Pala kodoia o Festus poruncisardeas te avel andino o Pavel. ²⁴ Atunci o Festus phendeas:

— Thagara Agripa hai tume sea kai sen kathe, di-khen kadales, anda savo saoră evreea rughisarde man but ando Ierusalimo hai i kathe, zbărîndos kă ov ni mai meritil te trail. ²⁵ Dar aflisardem kă ni kerdeas khanci kaşte meritil te avel mudardo, hai pentru kă ov mangleas kaşte avel krisome katar o baro thagar, hotărîsardem te dav les drom leste. ²⁶ Dar nai man khanci klaro te ramov mîră raieske anda leste. Kodolaske andem les angla tumende, hai mai but angla tute, thagara Agripa, kă pala so va kerdeola e cercetarea, te avel man so te ramov. ²⁷ Kăci fal man bi rostosko te dav drom âk phandades bi te sikavav anda soste si akuzome.

O Pavel angla o thagar Agripa

26 O Agripa phendeas le Paveloske:

— Akanak daştis te apăris tut.

Atunci o Pavel întinzosardeas o vast hai începosailos te apăril pes kadea:

— ² Thagara Agripa, sokotiv man fericime kă aghes daştiv te apăriv man angla tute anda saoră bukea andă save pîrîn man âl evreea. ³ Mai but kă tu pringianes mişto saoră obiceia le evreenghe hai anda soste on han pes. Anda kodoia rughiv tut te avel tut răbdarea hai te aşunes man.

⁴ Deci, saoră evreea gianen mîrî viaţa dă kana semas ciaoro, kă danglal traiaisilem ando maşkar mîră poporosko hai ando Ierusalimo. ⁵ On pringianen man dă but timpo, hai kana kamen, daştin te mărturisin kă traiaisilem kadea sar manghel e mai strikto andal sekte amare religiiake: semas fariseeo. ⁶ Hai akanak, kă speriv te kerdeol so phendeas o Del amare dadenghe, me sem krisome, ⁷ andai nădejdea savi sperin amară deşudui neamuri te kerdeol, kodolaske on slujin le Devleske bi te oprin pes ku ghes ku reat. Anda kadai nădejdea, thagara, sem pîrîme katar âl evreea. ⁸ Soste ni avel tumenghe te pakean kă o Del înviol le mulen?

⁹ Deci, i me pakeavas kă trăbul te kerav but kontra le Isusoski anda o Nazareto. ¹⁰ Hai i kadea kerdem ando Ierusalimo. Primindos autoritatea katar âl bare raşaiia, ciutem and-e temniţa but sfinţi.* Hai kana sas mudarde, davas i me muro voto kontra len-

***26:10 sfinţi** Kathe âl sfinţi si saoră manuş kai pakean ando Isus.

ghi. ¹¹ Butioar pedepsisardem len andă saoră sinagogi hai încerkosardem te kerav len te hulin. Semas kadiki dă holeame pă lende kă ghelem i andă aver foruri te kerav lenghe nasul.

¹² Anda kadaia giavas ko Damask autoritateasa hai zuralimasa katar ăl bare rașaia. ¹³ Kam kăl deșudui, thagara, po drom, dikhlem ăk lumina anda o ceri, mai strălucime dă sar o kham, savi înkonjurisardea man hai i kolen kai sas mașta. ¹⁴ Ku sea peleam ke phuv, hai me așundem ăk glaso phenindos manghe and-e cib le evreenghi: «Saul, Saul! Soste rodes te keres manghe numa nasul? San sar ăk guruv savo del le pîrnesa kontra e țepușa pe stăpînosi.»

¹⁵ Hai me phendem: «Kon san, Raia?» Hai o Rai phendeas: «Me sem o Isus, saveske rodes te keres numa nasul. ¹⁶ Dar akanak uști andă pîrnende! Kăci sikadilem tuke kaște ciav tut slujitori hai martori kadiki le bukeango kai dikhlean len, kabor i le bukeanghe save me va sikavava len tuke. ¹⁷ Me va hastravava tut katar kadav poporo hai i katar ăl neevreea kă save dav tut drom, ¹⁸ kaște putres lenghe iakha, te boldes len katar o întuneariko ke lumina hai tala o zuralimos le Satanosko ko Del. Kadea on si te aven iertime katar lenghe bezeha hai primime mașkar ăl sfinți, kă pakeaies andă mande.»

¹⁹ Kodolaske, thagara Agripa, așundem katar o dikhimos anda o ceri. ²⁰ Hai phendem anglal le manușanghe anda o Damask hai anda o Ierusalimo, pala kodoia andă saoro ținuto le Iudeiako hai i le neevreenghe. Phendem lenghe te muken pes katar o bezeh hai te bolden pes ko Del, kerindos fapte save te sika-ven kă boldineailles katar o bezeh. ²¹ Ita sostar ciutes ăl evreea o vast pă mande and-e bar le Temploski hai rodenas te mudaren man. ²² Dar o Del ajutisardea man gi ando ghes dă aghes. Hai beșav andă pîrnende hai phenav o ciacimos angla ăl țîine hai angla ăl bare, phenav numa bukea anda save phendes ăl proorocea hai o Moisea kă si te kerdeon pes: ²³ kă o Kristos trăbul te pătîmil, hai kă ov va înviola anglal andal mule hai va dela дума kadav poporoske hai le neevreenghe andai lumina.

²⁴ Ando timpo so ov delas дума kadea kaște apăril pes, o Festus dineas mui:

— Pavel, san dilo! Sikilean kadiki dă but kă dileailean.

²⁵ Dar o Pavel dineas anglal:

— Ni dileailem, raia Festus, dav дума vorbe anda o ciacimos hai andai goghi. ²⁶ O thagar Agripa gianel kadal bukea, hai leske daștiv te dav leske дума kla-

ro. Kă sem siguro kă ni hastrailos leske khanci anda kadal bukea, kă ni kerdiles garade. ²⁷ Pakeas tu andăl proorocea, thagara Agripa? Gianav kă pakeas.

²⁸ Atunci o Agripa phendeas le Paveloske:

— Pakeas kă daștis te konvingis man kadiki dă sigo te kerdov kreștino?

²⁹ O Pavel dineas anglal:

— Te del o Del ka mai anglal sau mai palal na numa tu, hai sea kai aghes așunen man, te aven kadea sar sem me, dar bi kadal lanțurengo.

³⁰ Atunci o thagar, o guvernatori, e Bernice hai kola save beșenas lența uștiles. ³¹ Hai telearindos denas дума mașkar peste:

— O manuș kadava ni kerdeas khanci kaște avel mudardo sau phandado.

³² Hai o Agripa phendeas le Festusoske:

— Kadal manușăske daștilas pes te del pes lesko drom, ta nafi mangleasas te avel krisome katar o Cezar.

O Pavel si dino drom and-e Roma

27 Păce hotărîsailos te gias le korabiiasa and-e Italia, o Pavel hai aver phandade sas dine and-e grija ăk komandantoski păk șal manuș, savo buciolas Iuliu, anda o regimento le bare thagaresko. ² Uștileam andăk korabiia anda o foro Adramit, savi avelas te gial pașai rig le ținutoski le Asiako, hai teleardeam. Amența sas i o Aristarh, o Macedoniano anda o Tesalonik.

³ Andă koaver ghes aresleam ko Sidon. O Iuliu phiradilos șukar le Pavelosa hai muklea les te gial kă pe amal, hai kadala dikhles lestar. ⁴ Păce teleardeam othar, nakhleam pașai rig le insulaki Cipru, savi sas amenghe azăvada katar e braval, kăci e bravalea sas kontra amari. ⁵ Nakhleam e marea pașai Cilicia hai Pamfilia hai aresleam ke Mira and-e Licia. ⁶ Othe o komandanto arakhleas ăk korabiia andai Alexandria savi gialas and-e Italia, hai ciutea amen andă late.

⁷ Timpo mai bute ghesengo gheleam pohalea le korabiiasa hai phares aresleam pașal o Knidos. Dar e braval ni muklea amen te gias and-e direkția kodoia. Kadea kă nakhleam pașai rig le Kretaki savi sas amenghe azăvada pașai Salmona katar e braval. ⁸ Gheleam phares angle pașai rig le insulaki Kreta hai aresleam kăk than kai buciol ăl Porturi Lace, pașă katar o foro Lasaia.

⁹ Nakhlosas but timpo hai o drom pe marea kerdilosas perikuloso, anda kodoia kă nakhlosas i o timpo

le postosko.* Kadea kă o Pavel phendea lenghe so va daștila te kerdeol pes:

— ¹⁰ Romale, dikhav kă kadav drom va anela amenghe but nekazuri hai hasarimata, na numa andai korabiia hai andai înkărkătura, dar kear i anda amari viața.

¹¹ Dar o komandanto așundeas mai but katar o manuș savo mînilas e korabia hai katar lako stăpîno dă sar katar o Pavel. ¹² O porto andă savo oprisaileamas nas lacio te nakhavas o ivend othe. Anda kodoia ăl mai but manuș hotărîsardes te telearas othar, kaște încerkon te aresen ko Fenix, ăk porto andai Kreta, savo delas kadiki karing o nord-vest, kabor i karing o sud-vest, kaște nakhavas o ivend othe.

E furtuna

¹³ Kana începosardeas te marel ăk braval kovli katar o sudo, hai on pakeaies kă si e braval savi trăbular len, vazdes e ankora hai gheles pe rig le Kretaki. ¹⁴ Dar na pala but timpo, anda o drepto le insulako uștilis ăk braval bari zurali, po anav Eurakulon. ¹⁵ E korabiia ni daștilas te gial kontra le brava-leaki, hai mukleam amen înghearde andă laki voia. ¹⁶ Nakhleam le korabiiasa păk rig telal le insulaki țîini po anav Kauda kaște avel amen azăvadă, hai phares daștisaileam te stăpînis e barka e țîini. ¹⁷ Pala so vazde lan opre, phangles e korabiia șălența. On darailas ta na del dab ăl grămezi le kișaiaske katar e Sirta, kadea kă mukles tele pohalea ăl pînze ta na mai gial sigo e korabiia. Hai kadea sas phirade. ¹⁸ Andă koaver ghes, kodolaske kă seams dine dab zuralas katar e braval, începosailles te ciuden e înkărkătura and-e marea, ¹⁹ hai andă le trinengo ghes, pe vastența ciudes ăl bukea le korabiiake. ²⁰ But ghesa ni dikhineailles po ceri o kham nici ăl steale, hai e furtuna sas kadiki dă zurali, kă hasardeamas orso nădejdea hastraiimaski.

²¹ But timpo konik ni haleas khanci. Atunci o Pavel uștilos andă lengo mașkar hai phendeas:

— Romale, trăbularas te așundenas man hai ta na teleardenas andai Kreta, kă afi hastraileamas katar kadav pharimos hai kadav hasarimos. ²² Dar akanak phenav tumenghe te tremon tumen, kă nici iekh anda tumende ni va hasaola. Dar numa e korabiia va avela distrugime. ²³ Kăci ăk îngero le Devlesko savesko sem me hai saves slujiv les, avilos areat mande ²⁴ hai phendea manghe: «Na dara, Pavel! Trăbul te

beșes angla o Cezar, hai ita o Del dăruiisardea tuke saorăn kai gian andăk than tusa.» ²⁵ Kadea kă romale, tremon tumen! Kă me pakeav ando Del kă va kerdeola kadea sar phendinealos manghe. ²⁶ Dar trăbul te avas ciudine păk insula.

O tasaiimos le korabiiake

²⁷ Andă le deșuștarenghe reat ando timpo so seams înghearde katar e braval pe marea Adriatiko, po mașkar le reakeako, ăl marinarea hakeardes kă pașos katar e phuv. ²⁸ Măsurisardes o pai hai arakhles treanda hai pangi metrea. Gheles ăk țîra mai angle, pale măsurisardes hai arakhles bișthaișov metrea. ²⁹ Daratar ta na den pes dab katar ăl stînci, ciudes ștar ankorea pala e korabiia hai rughinas pes te parneol. ³⁰ Ăl marinarea kamnes te nașăn pai korabiia hai mukle tele pe marea e barka e țîini. Kerdile kă kamen te ciuden ăl ankorea i and-e rig anglal le korabiiake. ³¹ Atunci o Pavel phendeas le komandantoske hai le soldațenghe:

— Kana ăl manuș kadala ni acion and-e korabiia, tume ni va daștina te aven hastrame.

³² Atunci ăl soldațea cindes ăl șăle le barkake e țîini hai mukle lan te perel tele.

³³ Ăk țîra mai anglal gi kai te parneol o ghes, o Pavel rughisardeas saorăn te han:

— Aghes si deșuștar ghes dă kana sen holame hai ni halen khanci. ³⁴ Anda kodoia phenav tumen te han, kă e buki kadaia si anda tumaro hastraiimos, kă nici iekh anda tumende ni va hasarela nici makar ăk firo bal anda o șăro.

³⁵ Păce phendeas kadaia, lileas marno, naiisardeas le Devleske angla sea, phaglea les hai începosardeas te hal. ³⁶ Atunci sea zurailas hai liles i on da hales. ³⁷ And-e korabiia seams dă sea dui șăla hai ieftadeșă hai șov manuș. ³⁸ Păce ciaililes, ușurisardes e korabiia, ciudindos o ghiv and-e marea.

³⁹ Kana kerdilos ghes, ni pringiandes e phuv. Dikhles ăk kotor phuiako saves sas les plaja kișaiaske hai hotărîsailles te gian othe le korabiiasa, kana daștila pes. ⁴⁰ Cindes ăl ankorea hai mukle len te peren and-e marea. Sa atunci cindes ăl șăle kai încearenas ăl kîrme, pala kodoia vazdes e pînza anglal karing e braval hai ortosailles karing o șukimos. ⁴¹ Dar dines pak cib phuiaki, hai e korabiia oprisailis. E rig anglal le korabiiake acilis othe hai ni mai daștisailis te avel

***27:9** O ghes le pokinimasko anda o bezeh sas ko începuto le oktombriasko, hai sas ăk posto. O phirimos pe marea sas perikuloso katar o septembrie gi and-e martia.

mişkime, hai e rig palal începosailis te phagheol katar ăl dimata dab le valurenghe.

⁴² Ăl soldațea kerdes plano te mudaren le phandan, ka na kumva te nașal da iekh înotindos. ⁴³ Dar o komandanto, savo kamelas te hastravel le Pavelos, ni muklea len. Poruncisardeas ka kola kai daștin te înotin te huten anglal ando pai hai te aresen pe phuv, ⁴⁴ hai kolaver, aver păl blăni, aver pă phaghimata andai korabiia. Kadea sea arestes sasteveste po șukimos.

Trin cion and-e insula Malta

28 Păce hastraileam andai primejdia, aflisar-deam kă e insula buciolas Malta. ² Ăl manuș othar sikadea amenghe ăk lacimos neobișnuiime, astardes ăk iag hai primisarde amen saorăn, kă delas o brîșînd hai sas șîl. ³ O Pavel kideas ăk angali kreci hai ciulas len pe iag. Andai kauza le tatimas-ki ăk năpîrka înklistis avri hai lipisailis katar lesko vast. ⁴ Kana ăl manuș le insulake dikhles e năpîrka atîrnindos po lesko vast, phendes iekh avreske:

— Ciaces o manuș kadava trăbul te avel ăk ucigaș, kăci o Ciacimos* ni kamel te mukel les te trail, makar kă sas hastrame andai marea.

⁵ Dar ov skuturisardeas e năpîrka and-e iag hai nas leske khanci. ⁶ Ăl manuș kodola ajukeardeonas ka ov te pukeol sau te pherel andak data mulo. Pala so ajukeardes but hai dikhles kă ni kerdeol leske khanci deosebime, parubdes pi pârerea hai phenenas kă si ăk zeeo.

⁷ Pașă o than kodova sas ăl ogorea le mai bareske le insulako, po anav Publius. Ov primisardea amen andă peo kher, kai beșleam trin ghes, hai phiradilos miștimasa amența. ⁸ So besleam othe, o dad le Publiusosko pașleolas ando pato, nasfalo, sas les febra hai sas malado ghestar. O Pavel ghelos te dikhel les, rughisailos hai ciuteas ăl vast pă leste hai sasteardea les. ⁹ Păce kerdilis kadai buki, aviles i kolaver nasfale andai insula kodoia, hai sas sastearde. ¹⁰ Bari cinstea dinea amen, hai kă amaro telearimos dinea amen sea so trăbulas amen po drom.

O Pavel aresele ke Roma

¹¹ Beșleam pe insula trin cion, pala kodoia teleardeam ăk korabiiasa andai Alexandria, savi nakhadearas o ivend othe, hai sas lan o semno le zeengo Gemeni. ¹² Aresleam and-e Sirakusa hai beșleam trin ghes othe. ¹³ Othar teleardeam hai areseleam ko

Regio. Andă koaver ghes începosardeas e braval te marel katar o sudo, hai pala dui ghes areseleam ando Puzole. ¹⁴ Othe dineam pa niște phral, save rughisarde amen te beșas lența iefta ghes. Hai othar gheleam and-e Roma. ¹⁵ Ăl phral othar așundes anda amende hai înkliste amenghe anglal gi ko foro e Peața le Apiusoski hai gi ko foro Trin Hanuri. Kana dikhlea len, o Pavel naiisardeas le Devleske hai zurailos.

O Pavel and-e Roma

¹⁶ Kana areseleam and-e Roma, le Paveloske dinea pesleske voia te beșel korkoro, ăk soldatosa savo păzilales.

¹⁷ Pala trin ghes o Pavel dinea mui le baren le evreenghe. Kana kidineailles ku sea, phendea lenghe:

— Phralale, me ni kerdes khanci kontra amare poporoski sau le obiceinghi amare phurenghi. Ku sea kadala, semas phandado ando Ierusalimo hai dinno andăl vast le romaienghe. ¹⁸ Ko proceso, ăl romaia pușle man but, on kamenas te den muro drom, anda kodoia kă nas man nici ăk doș vredniko merimaski. ¹⁹ Dar ăl evreea uștile kontra, kadea kă trăbuisardeas te mangav te avav krisome katar o Cezar, dar na kaște akuzov mîră poporos daiicestar. ²⁰ Kodolaske dinem tumen mui te dikhav tumen hai te dav дума tumentă. Kăci anda e nădejdea le Israeloski phiravav me kadal lanțuri.

²¹ On phende leske:

— Ame ni primisardeam nici ăk skrisoarea andai Iudeea anda tute, hai ni avilos nici ăk phral te vestil sau te phenel daicii nasul anda tute. ²² Dar kamas te așunas tutar so gîndis tu, kăci gianas kă peste sea del pes дума kontra kadal sektaki.

²³ On hotărîsarde ăk ghes, hai but aviles ando kher le Pavelosko. Dă ku detehara hai gi e reat o Pavel delas lenghe дума but hai phenelas o ciacimos anda o thagarimos le Devlesko, kaște kerel len te pakean ando Isus, prin e Kris le Moiseaski hai ăl Prorocea. ²⁴ Aver anda lende pakeaies ăl bukea kai phendea len o Pavel, dar aver ni pakeaies. ²⁵ Începosailles te telearen bi te aven dă akord iekh avrența, păce o Pavel mai phendea lenghe ăk buki:

— Mișto phendeas o Duho Sfînto prin o proroko Isaia tumare dadenghe kai traiaisale atuncea, ²⁶ kana phendeas:

«Gia ko poporo kadava hai phen:

‘Dă așunimos va așunena, dar ni va hakearena.

Dă vardimos va vardina, dar ni va dikhena.

***28:4** *Ciacimos* Ciacimos sas o anav ăk zeeițako.

²⁷ Kă o ilo kadal poporosko kerdilos sar bar,
on așunen phares le kanența
hai phandades pe iakha
kaște na dikhen le iakhența,
hai ta na așunen le kanența,
ta na hakearen le ilesa
ta na bolden pes
hai ta na sastearav len.’ »P

²⁸ Kadea kă tume trăbul te gianen kă kadai mîntuiirea le Devleski sas dini drom le neevreenghe. On va așunena!

³⁰ Timpo duie bărșengo o Pavel beșlos andăk kher înkirime hai primisardeas saorăn kai avenas te dikhen les. ³¹ Delas дума le manușănghe anda o thagarimos le Devlesko hai sikavelas le manușăn anda o Rai o Isus, o thagar dino drom katar o Del, bi darako hai bi nici ăk pedikako.